Ч. 256 (14.799). Львів, субота 20. листопада 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10, II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Національна Еспанія та Манджурія

приступлять до протикомуністичного пакту 25 ц. м.

Як подає „Ніші-Ніші", еспанський національний уряд та уряд Манджурії приступлять до протикомуністичного пакту 25. ц. м., себто в роковини німецько-японського протикомуністичного пакту.

Того самого дня Японія та Манджурія формально визнають уряд з Бурґосу

„Асагі Сімбун" довідується, що б. японський посол у Мадриді Яно стане послом Японії у Бурґосі.

ХТО БУДЕ БРИТІЙСЬКИМ ДИПЛЬОМАТИЧНИМ АГЕНТОМ У БУРҐОСІ?

Британський уряд повідомив офіційно дипльоматичну канцелярію ґен. Франка, що британським дипльоматичним аґентом у Бурґосі іменовано Роберта Годжона, б. шарже д'афер Великої Британії у Москві.

Викривають дальші тайні склади зброї та муніції в Парижі.

Вчора вечором органи безпеки перевели ревізію в домівці товариства ріжних транспортів і найшли там у скритці 44 скрині ручних гранатів, чимало набоїв і 36 крісів.

У пивницях дому при вул. Роту найшли 5 скринь по 3.600 набоїв, 12 пачок по 100 шротових набоїв, ладівниці, шпади, 45 скорострільних крісів, 108 набоїв до скорострілів та 54 мисливські стрільби. Власника дому арештували, за власником транспортового підприємства шукають.

ПОЛІЦІЙНА ПРОВОКАЦІЯ?

Французька преса широко обговорює викриту змову.

„Ліберте" твердить, що та ціла справа — це провокація поліції.

„Парі Суар" стверджує, що поліція здавна знала про істнування правих військових організацій.

„Еко де Парі" доказує, що праві боївки істнують, але вони мають чисто оборонний характер, як реакція на небезпечні для держави боївки лівиці.

„Ентрансенжан" застановляється над питанням, хто фінансував ту цілу акцію.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Чи Італія загрожує Єгиптові?

Єгипетський премієр Нагас Паша заявив у інтерв'ю представникові агенції „Юнайтед Прес": „Якщо би Єгипет загрожено від Лібії, британські війська боролись би разом з нашими на британський кошт. Але дотепер нічого не дозволяє таку загрозу уважати можливою; наші взаємини з Італією приязні. Це зрештою не звільнює нас від обовязку приготовитись до оборони, згідно з єгипетсько-британським договором. На випадок війни Єгипет забезпечить свою територію.

ЄГИПЕТ ЗБРОЇТЬСЯ

Як подає „Фелькішер Беобахтер", після візити британського міністра війни Дафа Купера в Олександрії, в Єгипті сильно скріпилося темпо зброєнь. Характеристичне, що в парляменті опозиція у цій справі вповні солідаризується з урядом.

Передбачені у египетсько-британському договорі стратеґічні шляхи викінчують перед передбаченим речинцем. До кінця 1938. р. мають викінчити надморський шлях до границі італійської Лібії, дальше будують рівнобіжно до египетсько-лібійського кордону, між важними оазами Марса Матрух і Сіва.

Марса Матрух це єдина місцевість на морському березі між Олександрією та Бенґазі, яка має досить води, щоби там можна було примістити більшу військову залогу; цими днями перенесено туди один курінь, стаціонований дотепер на південь від Каїра.

ЧЕРВОНА ЕСПАНІЯ ЗРІКЛАСЯ ПРОТЕКТОРАТУ НАД АНДОРОЮ.

Невеличка республика на франко-еспанському пограниччі Андора була під зверхністю еспанського епископа з Урґель і Франції. Тепер еспанський червоний уряд зрікся в користь Франції своїх прав зверхности над андорською республикою.

Швайцарія винищує комунізм.

Як подає „Матен" із Женеви, низка фактів стверджує, що швайцарський федеральний уряд приступив до систематичного винищування комунізму.

Швайцарська поліція арештувала голову компартії Швайцарії Гумберта Дроца та перевела ревізію в редакції комуністичного органу „Фрайгайт", де найдено важні документи, що торкаються рекрутації добровольців до еспанської червоної армії. У Ціріху арештували членів кантональної ради Вальтера і Бодемана.

ПРОТИКОМУНІСТИЧНА АКЦІЯ В ПАРАҐВАЮ.

Параґвайські органи безпеки арештували кільканацятьох комуністичних аґітаторів, що дістались туди нелегально. В мешканнях арештованих найшли чимало летючок та компромітуючих документів совітського походження.

За нашу орґанізацію по містах.

Вельми важну, але й болючу справу порушив п. А. Качор в ч. 238 „Діла" з 28 жовтня ц. р., справу орґанізації нашого міщаства, його відсутности в нашому збірному національному житті. Справа важна, бо йде про т. зв. третій наш стан, який слідом національного відродження в інших народів, повинен і у нас, коли вже не грати передові ролі, то бодай не відставати так різко від цілого національного життя, а то й зовсім для нього пропадати. А так воно є, що наше міщанство, яке колись у своїх братствах у Львові, Рогатині, Стратині, Острозі, Луцьку та інших наших містах було заборолом нашої нації, творило школи, шпиталі та осередки нашого культурного життя, тепер зовсім позабуло на ті світлі традиції своїх предків, та або зденаціоналізувалось та пропало або збайдужніло для національної справи. Правда є нечисленні виїмки, але загал нашого міщанства головно по наших провінціональних містах стоїть ще осторонь наших сучасних національних змагань. Чому так у нас сталось, я старався насвітлити на основі автопсії в „Ділі" ч. 131. з червня ц. р. „Чому ми мали слабий вплив на наше міщанство".

Сьогодні з нагоди статті п. Качора доводиться знову вернутись до цієї преважної для нас справи.

Очевидно і п. Качор і я маємо на думці автохтонне міщанство, яке від віків, з діда прадіда, мешкає у місті, а не зайшлих зі села інтеліґентів чи робітників. А те автохтонне міщанство своєю поведінкою у громадських національних справах, невесело настроює кожного, хто на нього дивиться.

Ствердити треба, що те міщанство національно мало свідоме та активне, що коли навіть у своїй більшости держиться ще зверхної ознаки церкви то в душі воно тільки греко-католицьке, головно по менших провінціональних містах, хоч справедливість каже признати, що й по наших селах є вже теж тільки греко-католики, чого доказом застрашлива польонізація подільських сіл, чого ми ще не проаналізували та на що не звернули чомусь уваги.

Мішані подружжя серед нашого автохтонного провінціонального міщанства теж явища звичайні про що богато моглиб сказати наші міські парохи.

Є навіть більші наші міста з патріотичною маркою в яких нема читалень „Просвіти", хорів чи аматорських театральних гуртків, нема навіть народньої рідної школи, а дітвора головно з мішаних подруж ходить до чужих захоронок.

Міщанство назагал читає мало українських ґазет, а ми чомусь не маємо статистики передплатників — міщан нашої преси, хоч статистика булаб дуже цікава.

Старших міщан мало можна побачити на наших національних святах, маніфестаціях, чи театральних виставах. Те міщанство, головно на переферіях наших міст, елемент піврільничий, півремісничо-зарібний, мало культурний, до міського модерного життя тяжкий, дає себе скрізь спихати на гірше заднє місце. Воно позбавлене своїх орґанізацій, не має своїх міщанських допомогових кас на заложення чи

поширення нужденного ремісничого варстату, темне, загулюкане стоїть осторонь громадського життя, боїться чужого для нього міського магістрату, не в силі собі помогти та зарадити. Всі міські культурні та економічні наші організації пристосовані до праці для села.

Дивне, що тій праці приносять ввесь свій труд з більшим замилуванням навіть інтеліґенти діти міщан, занедбуючи очевидно працю серед своїх близьких, родини, знайомих та ровесників.

Ми й досі не розуміємо ролі, яку відограє місто в житті нації.

Коли дивлюся та аналізую нашу боротьбу за національні змагання, коли думкою лину до дитячих літ та молодечих своїх споминів, то одно стає для мене ясне: мої польські шкільні товариші, які нині заняли визначні та рішальні становища в польській державі, це діти міщан, але й бо над польським міщанством працювала вся інтеліґенція, плекала серед нього патріотичного духа, організувала його національно, вказувала свому міщанству національні ідеали та обовязки, в польських міщанських родинах горів невгасний вогонь національної любови та посвяти.

Не те було у нас. Кілько наших міст мало по кілька церков, з яких нині вже й сліду нема? А чому? Бо тими церквами ніхто не цікавився. Коли в центрі міста пр. у ринку була церква, то в ній тільки відправляли богослуження, церкви положені на передмістях звичайно стояли без відправи, або в найліпшому разі відправлялося там богослуження раз у рік на храм, на Великдень, чи Різдво.

Зчасом ті церкви забуто, зуб часу їх знищив, вони завалилися в руїни, по деяких вже й слід загинув.

Нпр. так безслідно загинуло з початку мин. століття дві церкві в Бережанах. Те саме було по інших містах. З міщан очевидно багато перейшло на латинський обряд, тимбільше, що всі костели функціонували правильно. У моїх Бережанах є прим. вірменський костел з парохом, хоть там вірмен нема зовсім і очевидно вірменський костел є в дійсности римокатолицький так, що в Бережанах є 3 костели на 1 активну міську церкву.

У всіх майже галицьких містах є 2—3 або більше костелів та кількох священиків на одну церкву.

А у нас пр. у такому воєвідському місті як Тернопіль донедавна, бо до приходу о. о. Редемптористів перед 3 роками 2 церкві стояло замкнені, ще нині стоїть замкнена стара бо у 1540 вимурована церква і то тоді, коли три великі костели переповнені.

І ніхто тим не цікавиться, ніяка канонічна візитація не зверне на це уваги, чекаємо очевидно на те, щоб замкнену нашу церкву при якій є і порядне мешкання для священника, забрали колись чужі для своїх потреб.

По деяких наших замкнених передміських церквах є цінні памятки нашого давнього цехового ремісництва, які очевидно зчасом пропадуть, бо ніхто ними не журиться.

Коли польський нарід плекав серед свого міщанства прим. культ Кілінського, то ми чомусь позабули не тільки на давніх наших міщанських діячів, але навіть на сучасного нашого міщанського діяча Михайла Димета великого патріота, який в 1862 р. перший привіз до Галичини з Києва Шевченкові твори, визначного культурного громадянина, якого заслуги серед нашого міщанства вартоб спопуляризувати. В 1940 році мине 50 літ від його смерти. Може наші міщанські орґанізації подбають про видання його життепису та в своїх льокалях на чільному місці помістять його портрет на науку та наслідування молодшим?

У праці над зорґанізуванням нашого міщанства, слід звернути більше уваги на пляновість орґанізаційної праці та зірвати з принагідністю та доривочністю.

Нині ми в містах пасемо задних. Треба подбати про зорґанізування міщан - ремісників, промисловців чи купців. Зробити це треба через міщанські читальні „Просвіти", міщанські хори, аматорські театральні гуртки, через рідні народні школи та захоронки, „Міщанські Братства", „Зорі", „Сукіп", міщанські допомогові каси, через плянову орґанізацію та розміщення по наших містах варстатів, промислових підприємств чи крамниць, через їх евиденцію та піклування їх розвитком.

Нині міщанська чи селянська дитина закладає у місті крамницю чи підприємство наосліп, не знаючи ґрунту, а навіть можливостей чи потреби такого підприємства. Здана на свої сили, нераз падає та тратить матеріяльні засоби, а то й зневірюється в успіх свого діла, та огірчена відскакує від нації.

Зарадити цьому може тільки орґанізація, яка поступнево в міру потреб буде розділювати та пляново поширювати наші варстати та підприємства по містах, буде помагати при оснуванню, буде стежити за їх розвоєм чи недостачами, буде старатись їх втримати! Ця орґанізація економічного характеру що буде обіймати одно місто, мусить бути в порозумінні з подібними орґанізаціями інших міст та в цілому краю, та в той спосіб реґулювати нашу міську експанзію.

Це найважніше, чого нині домагається на тому полю наш міський елемент та що конче треба перевести.

Всі наші міські установи починаючи від церкви мусять служити нашому національному ідеалові, бо інакше пропадемо.

Так якось зложилось, що в нашому останньому національному зриві, малу ролю відограло місто. Пригадую собі, як нині: пополудневе засідання в хаті презид. К. Левицького в листопадових днях 1918 р., коли команду зложив перетомлений Дм. Вітовський. Всі призадумались, що робити, кого поставити на те відповідальне місце, коли у дверях відізвався дзвінок і до кабінету ввійшов полковник Гриць Коссак зголошуючись до служби.

Запропоновано йому перебрати команду по Вітовськім. В часі розмови през. др. К. Левицький спитав його, як думає він боронити Львів. Гр. Коссак почав начеркувати плян оборони. Я сидів за плечима пок. д-ра Вол. Бачинського, який уважно слухав пляну нашого спільного бережанського приятеля Коссака, та в одному моменті відвернувся до мене та з жалем шепнув мені: Таж він не знає вулиць Львова!

Такою траґедією нашою у Львові було те, що наш селянський жовнір не знав міста та не міг встоятись наступом добре ознайомлених з тереном міського польського термінатора.

І друге, що я теж виніс з останньої нашої національної траґедії, те що нині може виглядає як ересь в очах неодного, скажу: ми дали в нашій революції, перевагу матеріяльному, соціяльному моментові над національним ідеалом.

Дивне це. Адже прим. польську революцію в великій мірі робили інтеліґенти та соціялістичне революційне робітництво, та в них національний момент, коли не переважав то рівно гармонізував з моментом соціяльним.

Не так було у нас. Забирання і то негайне, самочинне панської землі, захопило всі сили, затьмило ввесь політичний та національний зміст революції, створило отаманію махновщини та анархію, розпорошило національні революційні сили, стало зародком нашого дефетизму.

Може причиною того всього було це, що велика більшість нашої революційної армії було спрагнене землі селянство, яке не могло опертися своїм задушевним атавістичним мріям про землю. Може це тільки мої особисті міркування.

Але все у перекір всьому смію твердити, що в національній українській революції замало було міського елементу, який нам був потрібний та необхідний.

Л. Чернецький

Швайцарія бореться за свою невтральність.

(Від власного кореспондента).

Женева, 15. листопада 1937.

Гасло Женеви „Після темряви — світло", пристосовують ріжно в залежности від ріжних потреб і обставин. Коли наслідком виборів в осені минулого року большевизуючий уряд Ніколя мусів відійти, злучені національні партії проголосили прихід „світла по темряві". Вправді переможений п. Ніколь мелянхолійно зазначував, що це приходить саме національна темрява після соціялістичного світла, то проте це вже накручування латинської приповідки. Женевці згадали своє кантональне гасло та політичне перелицьовування його з нагоди останніх експериментів з вечірнім освітленням міста, що входили у програму так званої пасивної оборони перед ворожими літаками. Тішилися з цієї нагоди хіба фабриканти шкла та жарівок, бо раптом повстав великий попит на темноблакитні жарівки, блакитні шкла для ліхтарень, авт, трамваїв, роверів, возів та всіх тих джерел світла у будинках, яких не можна було заслонити знадвору. Ціле місто поринуло раптом у несамовиту темряву, рух майже спинився, по вулицях простували лише військові патрулі з затемненими кишеньковими ліхтарками, перевіряючи чи не просякає світло з якогось вікна. Знаходилися і такі вікна. До одної родини, де я був саме того вечора, завітали два вояки в полевій уніформі з шоломами на головах та чемно зауважили, що з вікна дістається на вулицю світло. Господар показав, що його вікно щільно закрите, а навколо лямпи темна запона, та переконав вояків, що вони помилилися щодо вікна. Колиж вони вийшли на вулицю переконатися, просто загасив світло та пізніше повісив на вікно ще одну ковдру. На загал затемнення випало знаменито, з літака не можна ніби було відріжнити навіть озера та Рони. Такі самі вправи перевели й по інших частинах Швайцарії.

Такі приготування на випадок війни в невтральній країні можуть комусь видатися перебільшенням небезпеки і зайвою забавою. Але швайцарське громадянство та уряд іншої думки. Тут вважають на „готуйся до війни, коли хочеш мира". Швайцарці переконані, що їм пощастило вдержати свою невтральність лише завдяки високій вартості війська, яке було рішене боронити своєї невтральности, про що всі добре знали. Про дальший розвиток свого війська дбає мала Швайцарія тепер не менше, як про устійнення своєї невтральности. І треба признати, що в цім напрямі вона здобула поважні успіхи. Альпейська Республика, що не числить повних 4 міліонів населення, більш незалежна від впливів інших держав, ніж деякі середньо-европейські держави, що мають втричі більш населення і постачають зброєю навіть іншим державам. Сучасні турботи Швайцарії щодо своєї невтральности, дуже подібні до бельґійських. Подібні причини викликують тут подібні наслідки, географічне положення між Німеччиною та Францією, які все ще не спромоглися впорядкувати своїх обопільних відносин, та політичне напруження між націоналістичними й „демократичими" державами даються однаково в знаки і Бельґії і Швайцарії.

Як там, так і тут виникло стихійне бажання вернутися до передвоєнної невтральности, але в обох державах стає на перешкоді головно їх приналежність до Ліґи Націй, з якою цілковитої невтральности не можна погодити. Передвоєнний стан швайцарської невтральности вдержався до льондонської декларації з 13. лютого 1920 р. При переведенні швайцарського плебісциту в травні 1920. р., чи приступити до Ліґи Націй, поважна меншість висловилась проти цього, побоючись, щоб республики не втягнули до якогось міжнародного конфлікту через зобовязання брати участь в господарських санкціях. Ці побоювання лишались безпідставними аж до італьо-абісинського конфлікту. Але Швайцарія вийшла дуже зручно з суперечних напрямних засади Л. Н. та її власної. Швайцарська Федеральна Рада заявила, що участь в інтернаціональних заходах має бути підпорядкована засаді швайцарської невтральности. Дотичні пояснення президента Мотти знайшли цілковите зрозуміння Ради Л. Н.

Не зважаючи на те склався недавно комітет з громадян ріжних кантонів з Аманом, Фріком, полковником Лямбле та Шпрехером на чолі, який пропонує поворот до „цілковитої і постійної" невтральности, необхідної для „безпеки та незалежности" Швайцарії. Цей комітет пропонує „народню ініціятиву" для зміни 11. розділу конституції шляхом такого додатку до нього — „У відносинах до інших держав тримається швайцарська Конфедерація засади цілковитої (інтеґральної) невтральности. Вона не бере участи в інтернаціональних военних чи господарських санкціях".

Рух в напрямі абсолютної невтральности в Швайцарії вартий уваги, бо подібні течії істнують і в деяких інших малих державах. Він являється, очевидно, подекуди відрухом на недавне намагання СССР та Франції мобілізувати малі держави проти Німеччини та інших „фашист." держав. Цей рух не має у Швайцарії виглядів на успіх тому, що в Женеві є Л. Н. і вректися того привілею не схоче, а погодити абсолютну невтральність з приналежністю до Ліги Н. неможливо. „Журналь де Женев" називає нову ініціятиву „небезпечною і невказаною" та висловлює надію, що автори її відмовляються від неї. Він вказує на те, що не можна відкинути однобічним актом льондонської деклярації, яка устійнює швайцарські права й обовязки. Л. Н. мала вправді прикрі поразки, але саме мала держава не може зрікатися тих гарантій, що їх дає приналежність до Ліги. Не можна користати з вигод, які вона дає, не виконуючи деяких зобовязань супроти неї. Колиб ініціятиву приняли у голосуванні, тоді Федеральна Рада втратилаб свободу рухів у царині закордонної політики; Шайцарії можна булоб закинути, що виступаючи з Л. Н. вона приєднюється до групи держав, які зробили це раніше. Колиб ініціятиву відкинули, за кордоном казалиб, що швайцарський нарід шанує менше ніж раніш свою невтральність. Отже, на думку провідного швайцарського щоденника, буде найкраще ініціятиву в напрямі „інтегральної невтральности" полишити і під голосування її не піддавати.

Політичний розум малої альпейської держави, що обєднує в собі частини чотирьох народів і готуючись до війни прямує до мира, гідний справді наслідування. Недурно Москва погрожувала знищити „альпейського карлика".

М. Данько.

Заслужена установа.

ЗВІТ З ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ Т-ВА „УКРАЇНСЬКА ЗАХОРОНКА" У ЛЬВОВІ.

В доповненні до короткого звідомлення в „Ділі" з 11. ц. м., подаємо нині обширніший звіт із Заг. Зборів Т-ва „Українська Захоронка", що відбулися 5. ц. м. — **Ред.**

У звітовому році відбув Виділ 38 засідань. До Товариства вплинуло 85 писем, вийшло 175. Діяльність ведено в двох напрямках: виховному та суспільно-опікунчому. Для дітей дошкільного віку: дошкілля і захоронки, для шкільної молоді: харчівні та півоселі.

ДОШКІЛЛЯ Й ЗАХОРОНКИ.

Дошкілля — це осередок виховання та підготова до школи. В дошкіллі праця та вивінування мусять бути пристосовані до вимог шкільної влади. Товариство має у Львові 7 дошкіль, а саме при вул.: Руській 3, Петра Скарги 5, Городецькій 95, Софії 25, Жовківській 62, Лісній 5 і на Левандівці.

Захоронка — це осередок суспільної опіки й доживлювання убогих дітей. Захоронок має Товариство 4, а саме на Знесінні, Богданівці, Сиґнівці і Ялівці. Разом 11 виховних заведень для дошкільних дітей.

Дошкілля та захоронки видають другі снідання й обіди. Опікунки стараються теж за одяг і взуття для найбідніших дітей. Кожне заведення має свою Опікунчу Раду, яка дбає про його потреби. Управительками є фахові сили.

При вул. Руській 3 було записаних 63 дітей, з того 33 хлопців і 30 дівчат. Управителькою є п-і Марія Яворська. До Опікунчої Ради належать: о. крил. Лопатинський, о. Садовський і п-і: Филиповичева, Гольфельд, Яценкова, Рудовичева, Козіцька й Вовчкова. — В дошкіллі при вул. Петра Скарги 5 було вписаних 47 дітей, з того 27 хлопців і 20 дівчат. Управителькою є п-і Марія Ганущак. Опікунча Рада п-і: Нагірна, Скоплякова і Назарева. О. Білинський відвідував дітей від парохії св. Юра. — При вул. Городецькій ч. 95 записаних дітей було 44, з того 30 хлопців і 14 дівчат. Управителька п. Анна Кульба. Опікунча Рада: п. Стевчакова, Павлова, Мартюкова. — На Левандівці було записаних 38 дітей, з того 20 дівчат і 18 хлопців. Управителька п. Марія Крохмалюк. Опікунча Рада: п. Левицька Ольга й п. Гинилевичева. Відвідував дошкілля о. Прийма. — При вул. св. Софії 25 було вписаних 30 дітей, з того 17 хлопців і 13 дівчат. Управителька п. Чорній Ольга. Опікунча Рада: п. Целевичева Ольга й п. Монастирська Стефанія. При вул. Лісній 3 було вписаних 67 дітей, з того 37 хлопців і 32 дівчат. Управителька п. Юлія Мицик. Опікунча Рада п. Копачева й Кавулєва Марта. — В дошкіллі при вул. Жовківській було вписаних 49 дітей, з того 17 хлопців і 32 дівчат. Управителька п. Олена Бігун. Опікунча Рада: п. Лончинова, Мечникова й Филиповичева. ОО. Василіяни, о. Лончина й о. Каштанюк цікавилися дітворою і помагали в уладжуванні св. Миколаївського Свята. Управа гімназії СС. Василіянок уладила день праці й обдарувала дітвору жовківської захоронки суконочками, светериками та ріжними іншими теплими предметами вартости 200 зол. Це діло гідне наслідування.

Дарову лікарську опіку давали дільницеві лікарі: д-р Філяс, д-р Коржинський, п-і д-р Коренець, д-р Галібей, д-р Малис, д-р Копач, д-р Гинилевич і д-р Лазорко. На жаль, ще не всі дошкілля мають своїх дільницевих лікарів.

Педагогічний нагляд мала п. Марія Пастернакова з доручення Виділу та Міський Інспекторат.

З кінцем року відійшло до Рідної Школи 80 дітей, до школи Шашкевича 30.

ХАРЧІВНІ.

Від чотирьох літ веде Товариство „Українська Захоронка" харчівні для шкільної молоді при вул. Городецькій 95 і при вул. Жовківській 62. До харчівень ходять учні народніх, середніх та фахових шкіл. Харчівні видають денно 380 дарових обідів. Такий обід у харчівні складається з юшки, мяса з яриною або мучної страви та кусника хліба. У звітовому році видали харчівні 145.000 обідів. Такий обід — густо-часто для убогого учня одинока тепла страва на цілий день. Це для нього джерело сили до розвитку й науки. Харчівні У. З., на жаль, ще зовсім не розбудовані. Найгірше терплять на тому убогі

П. КАРМАНСЬКИЙ.

Рожева парасолька.

На лісовій оселі Кода де Вака (Коровячий Хвіст) сьогодні велике свято. Головно вся родина Миханя Бриндзана вже з самого ранку гарячково увихається біля ранші, що служить покищо за хату, і діти раз-у-раз вибігають на прорубану в лісі доріжку та приклавши до чола долоні, вдивляються в зелений тунель, що губиться в гущавині. Вже й обідня пора минає, а в хаті Бриндзана все чогось ожидають.

З розмов сусідок, що стоять на стежках, які розбігаються від доріжки на боки, легко догадатися, що до Бриндзана, в якого чотири рослі дочки можуть, хочби й нині ставати під вінець, сподіваються жениха.

Та ще якого жениха!

Хто не знає найстаршого й найбогатшого власника „фазенди"[1]) кави на сусідній оселі Санта Ліна, італійця Педра Разейра, що річрічно продає кави за сорок або й пядесять контів[2]).

Отже син того багатія приїздить сьогодні засватати найстаршу дочку Миханя Бриндзана.

Недурно Миханьо кожної неділі водив сьою Олену на помаранчі до Разейри. Та й недурно вони обидва вже від кількох місяців грохи не щодня заливаються кашасою[3]) по крамницях

Та й що тут дивного? Педро Разейра має грошей, як полови, має на господарстві череду коров, конів і свиней, та й в нього постійно працює яких сорок наємників, яким треба й наварити і на поле обід винести. А Миханьо Бриндзан має дочку як гармату, робітницю, хоч куди, а позатим не має навіть хребта чим накрити. Його Олена ладна кожну корову вицілувати й викупати як малу дитину. Чи можна викомбінувати краще?

І свати вже все вирішили. Бриндзан дає дочку, не придаючи до неї, не те, щоб землі, ба навіть весільної суконки й черевики купує молодий; зате дочка стає жінкою молодого Разейри, має право доїти корови, годувати свині багатія, варити для сорока робітників і як молода хазяйка виносити їм на поле обід. Хіба це мала честь? Одна умова стала між сватами: Разейра мав дати на весілля половину свині та стару корову і дванацять літрів горівки.

Ще одну умову мав на думці Бриндзан, та про неї покищо мовчав; вона покищо таїлася на дні його душі. Бриндзан перехвалювався між сусідами, що Разейра позичить йому гроші на очищення його гіпотеки: ні менше, ні більше, тільки пять контів.

Отже, все складалося чудово, і сусідки, що мали дорослих дочок, могли справді заздрим оком споглядати на раншу Михаця, де сьогодні мала скоїтися незвичайна подія.

На одне тільки примикали очі і сусідки і Бриндзан. На те, що до цього подружжя перла найбільше гладонька жінка Разейри, якій не хотілося більше заходитися коло коров і свиней, і вона хотіла мати невістку - наймичку; та що жених був увесь покручений і навіть на коня треба було саджати його, а чого доброго, ще доводилося його годувати як малу дитину. Так що ж! гроші Разейри, який з крамниць із горівкою не виходив, заслонювали всі хиби й недомагання задуманого подружжя, а врешті Олена, хоч і трохи не дитина, була здорова і мала славу першої робітниці. А на такі наприклад подробиці, як те, що вона поза рідну мову не розуміла ні слова, та що вона в новій хаті буде засуджена на вічну мовчанку, ніхто не звертав уваги. Батьки вже давно все вирішили і на дальші балачки часу не ставало. Наближався момент приїзду жениха, і всі і семя Бриндзана і ціла оселя Кода де Вака — ждали нетерпляче великої події.

— Іде! — радісно і з полекшою закричали найменші діти Бриндзана, і плещучи в долоні, вихром понесли радісну новину додому. А сусідки зпоза кущів бананейрів[4]) і ерви матте[5]) понатягали шиї, як курки, що мають влучити клювом в найдену добичу. На хвилину все примерло в мертвому дожиданні.

На закруті доріжки появився їздець.

Коник — нічого собі: можна тільки поцмокати; упряж новенька, стремена з „метал бранко"[6]), на сідлі „пелеґа"[7]) — присягнув би, триста мілів[8]), ані вентина[9]) дешевше. На коні у святковому одязі маленький чорнявий парубок, поводи тримав покрученими пальцями мов граблями; тоненькими звисними вусиками спливала слина з рота двома ниточками.

Завернув на стежку до ранші і вїхав між два ряди, що їх сформувала семя Бриндзана.

---

[1]) Плянтації.
[2]) Тисяча мільрейсів.
[3]) Горівка.

[4]) Рослина що родить банани.
[5]) Бразил. чай.
[6]) Білий метал, що заступає срібло.
[7]) Фарбована шкіра овеча.
[8]) Мільрейсів.
[9]) Найменша монета в Бразилії.

школярі, які, особливо в зимі, мерзнуть та голодують. Управительками харчівень були пані: Ьалицька Софія та Фронзей Ірина.

ПІВОСЕЛІ.

Кожного року в часі ферій веде Товариство півоселі для дітей дошкільного та шкільного віку. В мин. році було 8 півосель, а саме: у св. Юрі, на Клепарові, Жовківськім, Личакові, Знесінні, Богданівці, Левандівці та Сигнівці. Дітей було 650 у віці від 3—14 літ. Півоселі тривали 7 тижнів (від 4. липня до 22. серпня).

На півоселях діставали діти друге снідання, обід із двох страв, овочі та підвечірки. Харч на півоселях був добрий і поживний, бо вага дітей мусіла зростати. Півоселі вели фахові сили. Нагляд над півоселями мали Міські Комісаріяти та воєвідський Виділ Суспільної Опіки

ФОНДИ.

У звітовому році уладило Т-во „У. З." такі імпрези: в салі Театру Ріжнородностей: „Вечір співу, танку й музики", спільно з „Народнім Мистецтвом" „Вечір народньої ноші", спільно з КЛК „Маланчин Вечір", далі дитячу костюмівку і дитячий ярмарок. 9. V. ц. р. відбулось у Великому Театрі свято в честь Божої Матери, яке випало величаво і з повним моральним успіхом.

Праця, яку веде Т-во, вимагає великих фондів, на що вказує касовий звіт з оборотом у сумі 260.790.91 зол. Княжими жертвами допомагав Т-ву у праці Е. Митрополит Шептицький. Тільки завдяки підмозі Митрополита, який давав місячно 500 зол. на обіди для голодних школярів, могло Т-во вести харчівні та рятувати дітей від страшних наслідків постійного недоїдання. Яке це добродійство для дітей, можуть оцінити тільки ті, що були в харчівнях та бачили дітей зі сірими, виголодженими обличчями, як вони заїдають з апетитами горячий обід.

Управа Т-ва зложила на зборах найщирішу подяку Е. Митрополитові Шептицькому за його щедрість, управі сирітського захисту ім. Митрополита Андрея з ігуменом Климентієм у проводі та о. дир Лицинякові, далі Митрополичому Ординаріятові, о. офіціялові Ковальському, всім українським установам та громадянству за моральну та фінансову підтримку.

Опісля виголосила організаційний реферат п-і Оля Целевичева, в якому представила вагу дошкільного виховання української дітвори в дошкіллях і захоронках та наші занедбання в цій ділянці. Основування дошкіль і захоронок слід зробити загально-національною потребою і класти на переведення цієї справи якнайбільшу вагу. Бо під цим оглядом ми в Польщі на сірому кінці. На 18 польських дошкільних організацій істнує тільки одна українська. Відтак подала референтка способи поглиблення праці в тих захоронках і дошкіллях, які вже істнують. Вкінці обговорила справу дожилювання шкільної молоді (потребу основування харчівень для дожилювання молоді). В дальших підсумках підкреслила референтка зокрема вдячне поле праці для українського жіноцтва у згаданих ділянках суспільного життя.

РЕФЕРАТ П. ПАСТЕРНАКОВОЇ.

З черги педагогічна референтка п-і М. Пастернакова змалювала у своїм звідомленні життя дітвори в наших захоронках і дошкіллях. Т-во „Українська Захоронка" веде не тільки харитативну діяльність, але й виховно-дидактичну, сперту на релігійно-національних підставах. Скількість передшкіль „Української Захоронки" постійно зростає; в цьому заслуга не тільки виділу, але й учительок-провідниць, що, не зважаючи на тяжку 6-годинну працю із гуртком 30—40 маленьких дітей, находять все ще доволі часу й охоти на збільшення власних фахових кваліфікацій. Вони користають постійно з курсів спеціяльних ручних робіт, рисунків, ритмічної руханки та інших, прочитують у бібліотеках педагогічну літературу у своїх і чужих виданнях та відбувають місячні педагогічні конференції. Справжньою гордістю учительського збору є новозаснована педагогічна бібліотека і читальня, вивінувана у всі кращі українські журнали й часописи. У цій бібліотеці закріплюється товариське життя всіх працівниць дошкільної ділянки.

Після того Комісія-Матка у складі: п-і Малицька, п-і Лончинова й о. Галянт подала листу нового Виділу. Головою вибрали Збори знову п-ю **Софію Ракову** через акламацію. Склад нового Виділу такий: Пастернакова Марія, Стефанович Анна, Лончинова Ольга, Макарушкова Надія, Целевичева Ольга, Копачева Олена, Павлова Стефанія, Терлецька. — Заступниці вид.: Гижова Ольга, Монастирська Стефанія, Юзичева. — Контрольна Комісія: Стеф. Кульчицька, Ірина Павликовська, Софія Мельникова; заступ.: Стецева Марія, Попелівна Олекс., Гинилевичева.

Управительки харчівень: Колтунюкова Марія, Гадущинська Юстина, Назарева Олена.

До секції імпрез вибрали таких пань: Гинилевичеву Анну, Нагірну, Мечникову.

Секцію опіки творять: о. крилош. Лопатинський, о. Садовський, о. Годунько, та пані: Филиповичева, Гольфельд, Яценкова, Рудовичева, Козіцька, Вовчукова, Федева, Савчакова, Мартюкова, Левицька Ольга, Кавулева, Скоплякова, Харинова, Янева, Хомякова.

Новий Виділ Т-ва „Українська Захоронка" дає своїм складом якнайкращу запоруку дальшої успішної праці та розвитку того потрібного і заслуженого Т-ва.

Як польщаться православні поліщуки.

Масовий перехід православних поліщуків на римо-католицький обряд стверджує дослідник Полісся.

В „Ділі" (ч. 250) у статейці п. н. „Офіційна статистика квестіонує „трівожні дані" проф. Ромера" подали ми хід думок реферату доц. д-ра В. Орміцького, що його він виголосив в Інституті Національогічних Дослідів у Варшаві на тему популяційних і внутрішньо-міграційних рухів у польській державі за кільканадцять останніх років. У звязку з цією статейкою нашого варшавського кореспондента дістаємо таке вияснення від п. д-ра Людвика Гродзіцького, визначного статистика й дослідника Полісся:

На основі дослідів, пише п. д-р Л. Гродзіцький, спертих на аналізі списового матеріялу поліського воєвідства, кількість конвертантів сягала в 10-ох роках (1921—1931) на терені цілого поліського воєвідства коло 6.000 (оціночне число), підчас коли на основі даних, спертих на звітах **римо-католицьких парохій пінської дієцезії, загальне число конвертантів сягало на терені цілого поліського воєвідства — без камінь-коширського повіту 9.000 осіб.**

Як бачимо, то ці числа ще більше страхітливі, як ті, що їх ми подали у згаданій статейці „Діла" (ч. 250), бо вони відносяться лише до періоду одного десятиліття та не обіймають камінь-коширського повіту, де перейшло на римо-католицизм 10.000 православних.

Зворушлива прикмета української шляхти.

(Один спомин).

Метушня, що її счинили тепер деякі польські кола серед української дрібної шляхти, приневолила нас трохи більше зацікавитись оцією віткою української нації, її прикметами та її душею. Правда, ми зробили це може трохи й за пізно, всеж таки мусимо собі зясувати з цього справу, що не вся наша дрібна шляхта далася заманити приваблившими обіцянками та проблематичними користями в чужий табор. Величезна більшість залишилася вірна своїй традиції, кермуючись у житті любовю до всього рідного.

Користолюбивість, яка звела деяку частину нашої дрібної шляхти, хочби навіть і на недовгий час на манівці, зовсім чужа українській дрібній шляхті. Не треба навіть наводити прикладів із нашої історії, таких прикладів можна булоб подати без ліку. Вистане приглянутися тільки одній незвичайно цінній рисі нашої шляхти, рисі, яка висувається у неї завжди на перше місце. Щоб не бути голословним, наведу один такий випадок:

Перед 30-ти роками помер у Городищі коло Самбора о. Юліян Чайковський, який у тому селі був 15 літ парохом. Покійний полишив удову і двоє дітей: сина Володимира, пароха в Сільці й доньку Ольгу, замужню Паславську, гімназійну учительку в Дрогобичі. Передтим був покійний 10 літ парохом у Ступниці, моїм родиннім селі і я прожив молоді літа з його дітьми. Тому теж відчував я своїм душевним обовязком поїхати на похорон покійного о. Чайковського. Похорон був справді величавий і зібрав над домовиною покійного маси народу й багатьох священників.

Після похоронних обрядів станув над могилою префект тамошньої шляхти (здає Бандрівський) і промовив такими словами:

— Шляхотна громадо! Ми сповнили обовязок вдячности і похоронили свого дорогого отця духовного з почестями, які йому належались. Але ми не сповнили ще другого обовязку вдячности. Серед нас із похиленою головою стоїть удова по покійнім отцю пароховi. Ви добре знаєте, чим вона була для нас. Вона була для нас духовою матірю, нашою добродійкою! Це взір доброї мами й господині. вона не занедбувала церкви, прикрашувала її, була в ній старшою сестрицею, відвідувала недужих і давала поради всім, що їх потребували. Відома всім приповідка: „Попові дзвонять — попадю з села гонять". Ми такого зробити не сміємо, бо це булоб нечесно й негідне нас! Ми не можемо випустити з села нашої добродійки і тому просимо, щоб і надалі залишилась вона між нами. Ми подбаємо про її удержання аж до смерти! Тому, панове шляхта, прошу вас ще сьогодні на нараду.

Промова префекта зробила на всіх величезне враження. Шляхтичі розходилися домів із сильною постановою допомогти своїй колишній добродійці. І справді по нараді у хаті радного всі вирішили однодушно винайняти із громадського фонду для вдовиці хату, з громадського ліса видати потрібне паливо, зібрати щорoку кілька кірців муки, круп, бульби і дати паші на удержання двох корів.

По кількох тижнях перенеслася вдовиця-їмость до нової хати, де пережила ще більше, як 20 літ і вела культурно-освітню працю для слави Божої й української нації та для добра тамошньої шляхти.

Оттак віддячилась українська дрібна шляхта своїй добрій їмості, яку ще й досі згадують у Городищі добрим словом та наслідують її чесноти. Оце свідчить якнайкраще про нашу дрібну шляхту, бо наведена подія — це тільки вимок із її багатьох добрих діл і тільки ілюстрація її одної, та якої гарної прикмети.

О. И. Яворський,
рогатинський декан.

— „Боа тарді"[1]) звитався бадьоро; а далі не знав, що вдіяти зі собою.

Хазяїнові не треба було й говорити, що годилося робити. Підійшов до коня, придержав його за уздечку і зсадив каліку. Обняв його в поясі, а правою рукою поклепував дружно по плечі, раз-у-раз викрикуючи: „комо вай, Жіролямо? Комо вай"[2]).

І вуличкою, серединою своєї родини, повів його до хати.

Обряд обручин був короткий. Після звичайних, примусових запитів і відповідей на тему, як живеться батькам, жених вистрілив зі себе те, з чим прийшов:

— Пане Бриндзан, я люблю вашу Олену. Чи віддаєте її за мене?

Як звичай велить лицювало сказати, що треба дочки запитатись. Пан Бриндзан так і зробив. Насилу притягли до хати Олену, що надворі, під дашком на вогні шкварила сало для гостя і медом підправляла горівку.

Не хотіла йти, затялася, і ані слова не можна було добути з неї. Та сусідки трохи намовою, трохи погрозами якось загнали її до середини.

Стояла мов колода і в руках мняла фартушок. Запиту батька здається не чула, бо тільки тілом була в хаті. Та й на словні вияви любови жениха була глуха. Так і було видно, що в тій хвилині молилися до Бога, щоб розкрилася під її ногами прірва і проковтнула її на віки.

Та ніхто не наставав на її відповідь. А жених тільки облизувався, поїдаючи її зором.

(Докінчення буде.)

[1]) Добрий вечір.
[2]) Як поживаєш, Жіролямо, як поживаєш

Економічний огляд.

Громадянство і рідне купецтво.

Не вважаючи на велику тепер популярність наших господарсько-патріотичних гасел і не вважаючи на питому нашій сучасности справжню радісну (хай вона і поневолі) творчість у преріжних виробничих та торговельних ділянках, відношення українського громадянства до українського купецтва, ремесла і промислу залишає ще дуже-дуже багато до бажання і вимагає **грунтовної ревізії**. Зрозуміння духа часу і його життєвих вимог усе ще навіть у рядах українських інтелігентів досить **поверховне**. Це доводить до сумних нераз результатів. Пливке, не вкорінене глибоко у свідомість українського інтелігента гасло „свій до свого по своє", залежне вже не так від не зовсім ще приборканої звички, як від хвилевих настроїв, що їх спричинюють найчастіше дрібні, ба навіть смішні епізоди, підношені до висот „сумного досвіду" і пришпилювані не тільки в крузі родини чи знайомих, але — буває — навіть прилюдно на громадських зборах. Творчий ентузіязм господарників **не вспів ще** захопити загалу громадянства **в таких розмірах**, які відповідалиб потребам цього преважного національно-господарського процесу, що проходить на наших очах і вичаровує щораз нові варстати, фабрики, лябораторії, крамниці, бюра, тощо, — процесу, який з безробітного недавно інтелігента робить підприємця або службовика, який безземельне і безробітне селянство штовхає в район міста, скріпляючи в ньому український міщанський або робітничо-пролетарський стан.

Чи важко представити собі, **до яких результатів моглиб ми дійти, колиб ентузіязм для нашого господарського „ренесансу" полонив уми і серця бодай більшости нашого народу?** Чи важко уявити собі, який деструктивний вплив має байдужість інтелігента для господарсько-творчого розмаху підприємчивих одиниць з посеред нашого народу? Нам пише купець п. Наконечний з Козови:

„Молоді купці-українці потребують помочі і то помочі всього українського громадянства. Не в формі якоїсь жертви, а в формі звичайної підтримки з користю для обох сторін, такої підтримки, яку дає українець дуже часто чужим купцям (а також ремісникам і промисловцям). Іде про те, щоб наші крамниці мали клієнтелю, щоб вони могли зростати в силу і розвиватись, а не навпаки — пустіли, а купець, що з тугою вичікує покупця, псував собі жовч від слів: „вруць, то руські склеп", обсервуючи рівночасно, як свої несуть шнурочком національний гріш до чужого конкурента. Не страшні будуть для українського купця міліонові низьковідсоткові і довгоречинцеві кредити, що їх дають Банк Польський і ПКО польським купцям, не страшні будуть ріжні проєкто-законні загрови і господарсько-кольонізаційні затії познанців ріжні методи чужих купців у полюванні на українського клієнта, і т. ін., якщо український клієнт совісно і щоденно, а не тільки „про людське око" і „від свята" тямити буде про наше преважне гасло „свій до свого по своє".

Так пише купець-українець, даючи своїм міркуванням заголовок С. О. С., що є алярмовою шифрою потапаючого корабля. Може дійсність, яка є, не зовсім оправдує аж таких благальних алярмів, бо коли йде про „народини" господарських станиць, то вони без порівнання більші від їх „смертности" і зрештою прояви ліквідації крамниць чи варстатів мають ще й інші причини, не тільки брак клієнтелі (здебільша нефаховість). Проте разом із темпом кількостевого зросту господарських станиць, до якого то темпа примушує українців життя, **мусить поглиблятись господарський патріотизм** у громадянстві і мусять щезати рештки лихих звичок і лихих прикмет, що їх ще носить українське громадянство.

Коли це не йтиме паралельно, тоді наш господарський розвиток **перeросте наші потреби** і його експанзивність виродиться у конкуренційній боротьбі „своїх зі своїми" а разом із тим у нівець обернеться наш господарський ренесанс, особливо, коли і т. зв. „обєктивні" умовини допоможуть теж до цього свою пайку...

У стрийській газеті „Думка" (ч. 108) читаємо ось такі характеристичні поміщення, а разом із ним невеселі міркування:

„В Стрию заложив собі крамницю мануфактури поляк п. Весоловскі. Щоденно можна стати перед виставою його крамниці і бачити на виставі великі китиці живих квітів, а в них візитівки чи телеграми поодиноких громадян чи установ, чи таки польських купців, що з квітами присилають свої **побажання доброго розвитку на „новей ляцуфце"**. В той спосіб виявляє польське громадянство свою радість з приводу повстання нової станиці польської сили.

А в нас? Чи мало в нас таких, що з радістю післалиб на таку виставу до новозаложеної української крамниці бомбу, щоб розсадила цю крамницю разом і з тим Іваном, що там сидить. Ота **заздрість і ненависть** нашого брата така велика, що він хопиться за всяку свіжу хоробу, тобто приєднається до комуністів, до кого хочете, щоб лиш могти зашкодити ростові нашого брата і нашої справи"...

Так, у наших сусідів-поляків зовсім інакше. Вони **зі справжнім ентузіязмом і завзятістю** узялися до „ународнення гандлю". Над цим працюють не тільки націоналісти-ендеки („Видзял Господарчи"), які в цій роботі залюбки ідуть на протижидівському конику, але навіть недавно оснований **„ОЗОН"** (Обуз Зєдночення Народовего), про якого рухливість у господарській ділянці подаємо в сьогоднішній хроніці. В Конгресі польських купців, що саме на днях закінчився у Варшаві, взяло участь пятьох міністрів і стількиж віцеміністрів з президентом на чолі, а сам конгрес відбувався в дуже зичливій атмосфері цілого польського громадянства. Коли додамо ще те, про що ми писали недавно в одній статті „Ек. О.", а що дотичить приязних і щораз тісніших взаємин польського громадянства з польським купцем і ремісником (згадаймо хоч би велику підтримку акції безвідсоткового кредиту!), тоді зрозуміємо наскільки гірший є „клімат", в якому доводиться жити і працювати українському купцеві, ремісникові і промисловцеві.

Господарська зрілість і господарський патріотизм українського громадянства — це ще великими неозначені, пливкі і непевні. Над означенням їх і оформленням їх повинна працювати вся наша національна преса і всі громадські чинники, що мають вплив на ширші кола українського громадянства. Працювати з ентузіязмом і з вірою.

В. Несторович.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

СПРАВА, ЯКА ВИМАГАЄ ВИЯСНЕННЯ.

В органі наших русофілів „Русскій Голос" з 14. п. м. (ч. 41) находимо ось-такий комунікат: „З уваги на численні запити в нашій редакції, чи можуть бути членами Рев. Союзу Русских Кооператив торговельні підприємства і кооперативи **в районі краківського восвідства**, заявляємо після вияснення цього питання, що **Рев. С. Русских Кооп. має право приймати в свої члени кооперативи і торговельні товариства в районі краківського восвідства"**. Дальше подава адреса РСРК, куди треба звертатись за інформаціями.

Цією справою повинні негайно зацікавитись компетентні українські чинники. Невжеж скривається в тому зворот давних прав виключно русофільським недобиткам з поминенням українців?

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ОЗОН НА ГОСПОДАРСЬКОМУ ВІДТИНКУ У СХ. ГАЛИЧИНІ.

В пресі появились цікаві інформації про велику активність ОЗОН-у на наших землях у ділянці господарстве. Заходом його повстали безпроцентові каси для польських ремісників і купців у Раві Руській, Сяноці й Устриках Долішніх. У Вірчі поширено гуртівню соди і тютюну, в Добромилі основують кооперативну гуртівню і галянтерійну крамницю, в Турці н. Стр. основано пов. складницю „кулек рольнічих", крамниці галянтерійну, керамічну, залізну і м'ясарську, в Рогатині — кооперативну гуртівню, в Станиславові — торговельну гуртівню, в Бориславі — гуртівню для купців і ремісників, у Сяноці — цукорничу гуртівню. В Станиславові зорганізував ОЗОН разом зі „Звьонзком Осадніцкім" кооперативний курс. Дальше заходом ОЗОН-у повстали шевські кооперативи в Сяноці і кооп. м'ясарні в Жовкві. В Мостиськах має його заходом повстати 6 польських крамниць, в Городку — кілька галянтерійних і блаватних, а крім того йде підготовча акція в молочарстві, в Бориславі почали будувати кількаповерховий товаровий дім, призначений на крамниці для польських купців і ремісників.

„КУРЄР ГОСПОДАРЧИ".

Під такою назвою появилось у Львові перше число тижневика з датою 20. листопада, посвяченого справам промислу, торговлі, фінансів і ремесла. Як видавець, відп. редактор і автор одиноко-підписаної статті виступає м-р Станіслав Магеровський. В газеті є один передрук з „Торговлі і Промислу" (зазначений).

„ЗАСТРИК ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ" Й „ЕВРОПЕІЗАЦІЯ ПОЛЬЩІ".

Консервативний „Час" обговорюючи господарську кольонізацію на наших землях, висказує при тому дивовижні погляди. Він пише м. і.: „Большевицька ідь втискається не тільки в наші уряди (очевидно в царині її наставлення до господарських справ), але навіть з ними практиками починає освоюватись наш „господарський світ". Тому застрик здорової під цим оглядом великопольської крови, був би знаменитим відтроєнням пієї ідеї. Отож признаки експанзії великополян треба вітати не тільки як здоровий процес усправнення нашої торговлі, ремесла чи промислу, але теж у широкій площині як европеізацію Польщі".

ДРІБНІ ІНФОРМАЦІЇ.

Жидівське купецтво Львова поклало 7. п. м. основи під великий **будинок жидівської купецької гімназії у Львові**. В святі взяв участь також директор нашої торг. гімназії Р. Ш. у Львові **п. А. Ковалисько**. — Також Т. Ш. Люд. у Тернополі будує величавий дім для поль. купецької гімназії в **Тернополі**. — Польських христ. **безвідсотк. кас є досі понад 600**. Вони об'єднані в 20-ти округових союзах. — У Львові посвячено вже третю з черги збірну торговельну станицю п. н. **„Тане Крами Хжесціяньске"**. — На місце зліквідованих „Паньствов. Закладів Пшемислово-Збожов-их" повстав т. зв. „Звйонзек Господарчи Спулдзєльні Рольнічо-Гандльових". Польська кооперація схвильована тим, що розділ капіталів має бути: **70% держава, а тільки 30% кооперація**. — **В Конгресі польських купців**, що відбувся 13. і 14. п. м. у Варшаві, львівська „Хвіля" добачує **фрагмент великої антисемітської акції**.

—o—

З нашої кооперації.

МАГАЗИН ОВОЧІВ І ГОРОДИНИ ЦЕНТРОСОЮЗУ У ЛЬВОВІ.

Від літа п. р. веде Центросоюз магазин овочів і городини на який винайшов окремі пивниці в Ринку. Магазин приймає овочі і усяку городину від кооператив та Окружних Союзів і продає їх по півгуртовій ціні в роздріб, а також доставляє до львівських крамниць. Самих помідорів перепродав цей магазин в цьому сезоні за 24 тисячі золотих.

НОВЕ ВИДАННЯ В „БІБЛІОТЕЦІ ДЛЯ КРАМАРІВ".

На днях появилася шеста зряду книжок, що їх комплетує РСУК в окремій „Бібліотеці для Крамарів". Є це книжка Ю. Танчаківського: „Як зберігати товари у споживчій крамниці", 150 ст. 16°. Ціна 1 зол. Попередні книжки, що вийшли у цій бібліотеці це: Д-ра П. Шевчека: Кооперативний крамар, ціна 0.60 зол., Ю. Танчаківського: Гігієна продажу споживчих товарів, ціна 0.50 зол., Ю. Танчаківського: Як на швидку руку визначати товарову якість збіжжа, ціна 0.50 зол., П. Миговича: Льон і коноплі, ціна 0.50 зол. Окрім того на складі РСУК є чужі видання, які відповідають до цієї бібліотеки, а саме: О. Дякова: Кооперативний крамар, ціна 0.60 зол., І. Стернюка: Вказівки для крамарів, ціна 1 зол.

НОВІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСЕРЕДКИ ДЛЯ КРЕДИТОВИХ КООПЕРАТИВ.

Дирекція РСУК уповажнила Український Кооперативний Банк в Калуші, Український Кооперативний Банк в Стрию, Український Кооперативний Банк в Рогатині і Український Кооперативний Банк в Підгайцях вести організаційну та інструкторсько-люстраторську діяльність для українських кредитових кооператив у своїх районах.

ЗІЗД КНИГОВОДІВ ОКРУЖНИХ СОЮЗІВ У ЛЬВОВІ.

В дні 30. жовтня ц. р. відбувся другий зїзд книговодів Окружних Союзів в справі уодностайнення книговедення в ОСК. На зїзді було присутніх 30 делегатів Окружних Союзів та делегат Центросоюзу.

ДОДАТКОВІ ВПИСИ НА ЗАОЧНІ КООПЕРАТИВНІ КУРСИ РСУК.

В часі між 15—25. листопада ц. р. РСУК приймає додаткові вписи на заочні курси.

Рев. Союз веде такі курси: 1) для книговодів сільських закупочно-збутових кооператив (оплати 6 зол.), 2) для книговодів кредитових кооператив (10 зол.), 3) для книговодів молочарських кооператив (25 зол.), 4) для кооп. продавців (18 зол.), 5) для справників і членів Надз. Ради (6 зол.) і 6) кооперативного освідомлення (10 зол.)

РУХ ЧЛЕНІВ В Р. С. У. К.

Дирекція РСУК прийняла на засіданнях 18. і 29. жовтня ц. р. нових 29 кооператив у свої члени і видала згоду на реєстрацію 5 кооператив.

Сторінка без політики.

Як можна дістати інтервю

з великими людьми.

Дістати інтервю від славного чоловіка журналістові, який ставить у своїй карієрі перші кроки — це задаток на успішну карієру.

Люї Рібо один із найкращих французьких репортерів пише у своїх споминах, як йому вдалося добитись розмови зі славним хеміком Кюрі. Одною з цікавих прикмет хеміка було те, що він крім найближчих співробітників — не приймав нікого.

„Було це вже давно — пише журналіст — Кюрі тільки що дістав „премію Озіріса“ за відкриття раду. Знаменитий учений увесь час перебував у своїй лябораторії, до якої добитись було просто неможливо. Журналісти постійно кружляли біля його дверей.

— Не гайнуйте даремне часу — радили Рібо старші товариші. — Ідіть до редакції, опишіть дім, вулицю, сторожа, опишіть, що у вікні появилася тінь ученого... Не тратьте часу!

Я вже справді збирався до відходу, коли запримітив на долині під сходами якісь малі двері. Я відчинив їх навгад і пішов темним коридором вперед. Якимсь чудом опинився я раптом на порозі лябораторії. Скрізь по столах лежали кольби, епруветки, книжки, прилади і т. і.

Я голосно закликав:

— Пане Кюрі!

Тихо.

Я крикнув ще голосніше.

— Пане Кюрі!

Щойно тоді він увійшов. Блідий, неголений, розлючений.

— Чого вам треба? Будь ласка, вийдіть негайно! Я занятий і нікого не приймаю.

Я страшенне збентежився і не памятаючи, що говорю, наплів:

— Тільки одно питання, професоре!... Одно маленьке питання. Чи можна вживати раду до кімнатного освітлювання?

Кюрі дійняв окуляри, пильно подивився на мене, знову наложив окуляри і... розсміявся.

— Скажіть ще раз... повторіть!... Рад для кімнатного освітлення?

Коли чоловік починає сміятися, то він уже обезброєний. Я дістав інтервю.

Несамовите протирелігійне божевілля.

Цим разом мова не про СССР, хоч із наголовку кожний міг би догадуватися, що така подія трапилася саме в царстві батюшки Сталіна.

Така подія трапилася у французьких Альпах, куди навіть вплив еспанської революції не то большевицької ще не забрив.

Одної ночі мешканців села Комсексель зірвав зі сну алярм дзвону. Коли мешканці повибігали з хат, побачили, що щось палиться коло костела. Коли ж прибігли під костел побачили несамовите видовище. Нічний сторож збожеволів підчас служби, вломився до костела, виніс із захристії всі фелони, церковне приладдя та начиння і поскладавши все те в костир, підпалив. Навіжений реготався при тім несамовито. Коли ж вогонь погас, божевільний позбирав недопалені останки і заніс їх знову до костела.

Обурені мешканці хотіли злочинця злінчувати, одначе жандарми, що саме надбігли заалярмовані вогнем і дзвонами вирвали його з рук юрби.

Підчас слідства, коли божевільного питали чому він таке зробив, відповів він спокійно: „Тішуся, що я таке зробив, бо вдалося мені спалити останки чахотки. Тепер ніхто не вмре вже на таку недугу“.

Навіженого замкнули в домі божевільних.

—o—

Біблія замісць фейлетону

„Сендей Експрес“ найбільше почитний в Англії недільний часопис, який розходиться в накладі міліонів, почав від минулої неділі друкувати біблію, яка має заступити в часописі повість-фейлетон.

Звертаючись до своїх читачів редакція так пояснює свою несподівану спробу:

„Ми всі, ясна річ, читали біблію, деякі місця го просто знаємо навіть на память. Дуже часто чуємо вийми з біблії, та правдивого знання того найбільшого літературного памятника з його глибоким драматизмом, з високою поезією та прегарною прозою, ми не знаємо“.

Текст біблії, що її друкує „Сендей Експрес“ взяла редакція із „літературного видання“ біблії Гайнемана.

Біблію дає це видання в одобреній церковою версії, одначе при тім у знаменитій літературній формі. Творить вона цілість без окремих „глав“, віршів і параграфів. Також викинули в ній деякі дрібниці як напр. родоводи.

Біблію будуть друкувати в кожнім числі газети на двох сторінках.

Схоплення домовини Марії Христини Савойської.

Італійський король звернувся до австрійського уряду з проханням перевезти до Італії останки княжни Марії Христини Савойської, яка померла в 1852 р. Австрійський уряд дав на те свою згоду.

До замку Вільгельмінберг, де вибудували були мавзолей княжни Марії Христини, приїхали похоронники, щоб вийняти домовину. При тому був представник італійського короля.

Хіба не важко собі уявити сдудування всіх, коли застали могилу порожню.

Австрійський уряд чимало схвилювався, бо кружляють вістки, що й з інших могил щезли домовини деяких інших представників династії, похованих в Австрії, або на Мадярщині.

Кому потрібні були тлінні останки помершої княжни та як, хто й коли зорганізував схоплення — це покищо повна загадка.

— Княжна Марія Христина Савойська була першою жінкою сардинського князя Карла Емануїла Савойського, який помер у 1800 р. У другому подружжі Марія Христина вийшла заміж за князя Монреаля.

Золотий годинник у шлунку.

У будапештенській різні зарізали теля і в його шлунку знайшли золотий годинник. Різники, що знайшли годинник узяли його для себе. Та мясар, який довідався про те, зголосив свої претенсії до годинника.

Вістка про те дійшла до хуторянина, який домагався, щоб годинник йому звернули, тому, що теля було його власністю, заки він його продав і що при продажі не було мови про годинник. Згодом свої претенсії зголосив і власник пасовища на якому паслося теля. Він заявив, що теля могло проковтнути годинник тільки в нього на пасовищі і тому годинник є тільки його безсумнівною власністю.

Та сам власник годинника, який імовірно згубив його десь в околиці хутора, на якому годували теля, до цієї пори ще не зголосився.

Справа опинилася в суді і суддя мусітиме забавитися в Соломона, щоб розсудити хто має право до годинника.

Край столітніх.

На підставі статистичних даних Болгарію можна вважати найздоровішим краєм у світі, з найбільшою скількістю столітніх.

Тепер нараховують у Болгарії на мільйон мешканців 426 осіб які осягнули сто літ життя. Друге місце що до довговічности займає Колюмбія, де на міліон мешканців є 311 столітніх, дальше йде Бразилія — 140 осіб, Швеція — 65, Бельгія — 25, Німеччина 2, Швайцарія — 1.

В Англії, Франції та в інших державах число столітніх дуже незамітне.

—o—

Із срібного екрану.

Чаплін не появиться вже на екрані.

Американський журналіст, Едді Тейлор, оповідає на сторінках париського тижневика „Сіне-мон“ про свою розмову, яку перевів із Чарлі Чапліном. Він запитав великого мистця, чи правда те, що мовляв, кілька останніх Чаплінових фільм лежить у шафі й ніколи не побачить полотна, тому що вони невдатні.

На те Чаплін усміхнувся.

— Що ще говорять про мене?

— Кажуть, що ви маєте охоту заграти ролю Наполеона.

В цьомуж місці Чаплін перестав усміхатися.

— Дивні люди — сказав — отже відомо, що я доволі багатий щоби спокійно дожити решти днів. Пощож тоді приписувати мені такі фантастичні проекти?

З черги Чаплін рішуче заявив, що не виступатиме вже більше у фільмі.

— На мою думку — говорив дальше Чарлі — кіно мало тільки трьох великих комиків: Бастера Кітона, Гарольда Льойда й між ними мене. Їх час минув і тепер успіхом користуються комікі-блазни. Я це зрозумів і тому з повною застановою вбив Чапліна. Був час, коли накручував я фільми кожного місяця, тепер я покінчив із цим.

„Великий німий“ хоче й дальше служити кінематографічному мистецтву, але в іншому напрямі. Він стоїть на становищі, що фільма не має добрих сценаристів і годі обмежуватися до перерібок театральних пес та повістей, або вдоволюватися дилетантською працею анонімних сценаристів. Чаплін хоче заложити товариство яке не щадячи коштів, замовлялоб сценарії серед відомих письменників. Таким чином Чаплін хоче створити кілька першорядних фільм, які сталиб творами кінового мистецтва.

До співпраці задумує Чаплін запросити Шова, Андре Жіда, Кнута Гамсуна, Мольнара і інших.

Кілька новинок для кіноманів.

За чотири місяці — від травня до серпня ц. р. викінчили в Америці 149 повнометражових фільм, з цього 17 викінчило виробництво Фокса, 20 Ворнер Брос.

Найменше кіно є дивним дивом у краю самих суперлятивів — в Америці. В Ню-Йорку вибудували маленький кінотеатр, що має всього сорок місць. Має це бути саля для вибагливої публики, якій показуватимуть тільки досвідні фільми.

Фред Астер, одинокий фільмовий актор, що ввійшов до американської світової енциклопедії, дістає в радіо найвищий гонорар: одна фабрика папіросок платить йому 150.000 долярів за те, що він за час шістьох місяців учитиме танців раз на тиждень пів години.

Німецька преса пише, що польського короля тенорів, Івана Кепуру, заанґажували на 3 літа до Метрополітен Опери в Ню-Йорку.

Павло Мюні відомий актор із заголовної ролі у фільмі „Пастер“ й „Обітованої землі“ перебуває тепер у Парижі, де його дуже врочисто приймають.

По дволітній перерві славна китайська акторка Анна Май Вонг знову появиться на срібному екрані. Виступатиме вона у фільмі Парамавнту п. з. „Донька Шангаю“.

Японія заборонила спроваджувати до краю чужі фільми. Ця заборона звернена найбільше проти Америки. Промовляють за цим радше політичні причини, бож, як відомо, президент Рузвельт гостро накинувся на Японію, вважаючи її напасником у війні з Китаєм. На таку заборону Японія може собі позволити: вона продукує річно стільки фільм, що требаб у неї стільки кін, щоби всі ці фільми на час показати на екрані.

Перед скликанням сойму.

ЩО БУДЕ З НОВОЮ ВИБОРЧОЮ ОРДИНАЦІЄЮ?

Кружляють поголоски, що дня 24. ц. м. появиться декрет президента про скликання сойму і сенату на буджетову сесію. Перше засідання сойму відбулось би 2. або 3. грудня ц. р. Уже на першому засіданні віцемін. Квятковський виголосить обширне експозе. Можливе, що теж промовлятиме прем. Складковський. Сойм мусить розглянути і поладнати цілу низку ріжних законопроєктів, що їх зголосив уже уряд. Тому політичні кола сподіються, що сойм не матиме часу на зміну виборчої ординації.

—o—

З польських справ.

КОМІСІЯ У СПРАВІ СТВОРЕННЯ ПАРЛЯМЕНТАРНОГО КЛЮБУ О. З. Н.

Полк. Коц призначив уже членів комісії, що має опрацювати засади у справі створення парляментарного клюбу О. З. Н. До комісії ввійшов теж один із чолових „направячів" сен. Олевінський.

Виленське „Слово" пише, що „направа" змінила свою тактику, бо спершу ставилася зовсім негативно до створення парляментарного клюбу О. З. Н. Коли цей клюб повстане, покищо невідомо.

З. Н. П. НЕ ЗМОЖЕ ПІДТРИМУВАТИ ПОЛІТИЧНОЇ ПРЕСИ.

Прем. Славой-Складковський приняв у присутности мін. Свєнтославського нового куратора З. Н. П. Северина Мацішевського, який зясував премієрові справи „Звйонзку Научицельства Польскеґо". Премієр відповів, що уряд не має наміру кривдити учительства і відбирати йому право орґанізуватися в окремих професійних орґанізаціях. Домагається лише, щоб нова управа З. Н. П. ставилася прихильно і річево до розпорядків уряду. Підкреслив, що не допустить до того, щоби гроші учительства марнували або видавали на підмоги політичної преси. Крім того нова управа мусить основно змінити свою тактику: орган учителів не сміє атакувати шкільної влади, а видання для молоді мусять бути пересякнені духом виховних ідеалів. Отже учителі повинні працювати над релігійним, моральним, умовим і фізичним виробленням молоді та співпрацювати над підготовленням до оборони краю.

Виленське „Слово" пише, що новий куратор Мацішевський має широкі компетенції, бо може виконувати функції управи, себто може припинювати діяльність голов та управ окружних відділів З. Н. П.

—o—

АНГЛІЙСЬКИЙ КРУЖЛЯК ВИВІШУЄ ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРАПОР.

Часопис „Мессаджеро" повідомляє, що до пристані Севія приплив англійський кружляк „Галятеа" під командою адмірала Соміллі. Після приїзду англійський адмірал зложив візиту високому еспанському комісареві. Підчас ревізити високого комісаря на чердаку кружляка, піднесли на кораблі еспанський національний прапор. Піднесення прапору еспанського національного уряду на британськім кружляку — пише „Мессаджеро" — привитали зібрані на березі маси ентузіястичними окликами.

ПРЕДСТАВНИК КАНЦ. ГІТЛЕРА ВИЇХАВ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Райтер повідомляє з Берліна, що сотник Фріц Відеман, адютант і найближчий співробітник канцлера Гітлера, виїхав до Злучених Держав. Ціль і характер подорожі покищо не відомі. Американські кола догадуються, що Відеман відбуде розмову з президентом Рузвельтом.

Українські владики обняли протекторат над Зимовою Допомогою „Сили".

Українське робітниче т-во „Сила" дістало від Митрополичого Ординаріяту таке письмо:

До Виділу Т-ва „Сила" у Львові

На прохання з 1. листопада 1937. р. повідомляю про обняття протекторату над акцією зимової допомоги нашим робітникам у часі безробіття й уділяю членам Виділу та Ділового Комітету благословення в їх важкій християнській праці, у виконанні приказу нашого Спасителя: „Помогти ближньому, як собі самому".

Нехай Бог благословить!

Від гр.-кат. Митрополичого Ординаріяту.

† Андрей, Митрополит.

Письмо зі згодою обняти протекторат над акцією Т-ва „Сила" прислав теж перемиський владика Йосафат Коциловський. Преосв. Григорій Хомишин зі Станиславова подав свою згоду телефонічно.

З українського життя у Брні, ЧСР.

З ДІЯЛЬНОСТИ Т-ВА „ЄДНІСТЬ".

Дня 13. ц. м. українське т-во „Єдність" уладило у своїй домівці чайний вечір з танцями для своїх членів та запрошених чеських гостей. Успіх вечірки, як звичайно, був під моральним та фінансовим оглядом добрий, дарма, що вступи були добровільні. Дуже приємно вражає щирість відношення всіх членів Т-ва, їх добрий та здоровий настрій. Українське Т-во „Єдність" у Брні вже нераз давало докази своєї життєздатности. Тим приємніше це підкреслити, що більшість членів т-ва — це переважно бувші січові стрільці, які тепер є ремісниками.

ЗАХОДИ В СПРАВІ ОСНУВАННЯ Т-ВА „ПРОСВІТА".

Довідуємося, що д-р М. Слюсар має намір заснувати у Брні Т-во „Просвіта" як філію ужгородської „Просвіти". Ця думка на брненському ґрунті вже найшла чимало симпатиків. Сподіємося, що енергійному нашому діячеві, який успів собі вже здобути значні симпатії серед нашого і чужого громадянства, пощастить цей намір перевести в життя.

ПЕРЕД ВИХОДОМ НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ЧАСОПИСУ.

Проф. Т. Монюк розпочав заходи у справі видання українського часопису під назвою „Єдність", що стоятиме на ґрунті української самостійно-соборницько-державної думки. Це буде місячник, який при сприятливих умовинах стане двотижневиком, опісля може і тижневиком.

Обсерватор.

З новин польської політичної літератури.

Польські „україністи".

I.

Серед польських публіцистів вибивається своєю інтелігенцією і знанням цілий гурт людей, які самі себе називають „українїстами". „Українїст" — це не українофіл. „Українїст" це польський патріот-політик, націоналіст, навіть імперіяліст, з одним малим додатком: він знає українське питання і саме тому, що він це питання докладно знає і ставить політичні концепції його розвязки у згоді зі своїм знанням фактів, середовища і конкретних сил — він в очах своїх польських земляків поява незрозуміла: вони насилу вмовляють в нього „українофільство". Адже ці земляки черпають свої погляди на українські справи здебільша з польської бруковбї преси. Для них думка, яка бодай приблизно віддзеркалює справжню українську дійсність, це українофілізм. Концепція, побудована на тверезій оцінці українських політичних культурних і господарських сил, — це шкідлива для польської рації публіцистична забавка. І тому „українїсти" у тій польській дійсности нагадують у дечому політичних оригіналів і лиш рідко бороняться перед скривленими підозріннями рідного громадянства. Тому теж статті братів Бохенських, Прушинських, Борковського, Бончковського, Загори й інших „українїстів" це одинокі — такі дуже нечисленні — проблиски поважної польської політичної думки в українських справах.

А втім, політичну школу „українїстів" знаменує одна прикра — в політичному сенсі — риса: вона покищо не має реально-політичного впливу. „Українїсти" у свому громадянстві немов ізольовані, їхній голос подабає на голос, що лунає в пустині. Розрів поміж тим, що вони пропонують і тим, що діється в практичному житті на українсько-польському відтинку, такий просто несамовитий, що деякі українські органи преси спершу підозрівали, неначеб „українїсти" мали специфічне завдання демобілізувати чи дезорієнтувати закордонну й українську політичну думку. Ми не мали й не маємо таких далеко йдучих сумнівів чи підозрінь. Уважаємо, що реальні політичні пляни українїстів випливають справді з їхнього польського патріотизму і їхнього глибшого — від польського оточення — знання української історії, культури, господарства. Радше прихиляємось до погляду, що величезна диспропорція поміж політичним думанням „українїстів" і політичною культурою польського громадянства та практикою державного режиму в українських справах є саме міркою трагедії польсько-українських взаємин. Цеж покажчик натуги стихії, що вганяє оба народи в сліпий кут боротьби на життя і смерть, боротьби, яка впродовж століть усе виходила на користь — Москві. Вважаємо патос „українїста" Бончковського щирим, коли він кличе під адресою своїх земляків, що треба викинути поза скобки польського політичного життя „крутіїв, дурнів, макіявелізм провінціональних мужів стану, надутих блазнів" (В. Бончковський: „Ґрунвальд чи Пилавці?"). Теж трагічно щирий є другий „українїст" Адольф Бохенський, коли кидає визов під адресою своїх земляків, що „людський матеріял, яким розпоряджає сьогодні Річпосполита, є такий безнадійно кволий, мозки політичні такі безнадійно плиткі і хаотичні, що справді можна сумніватись в успіх зусиль над нормалізацією взаємин поміж державою та українською меншиною". (Адольф Бохенський: „Поміж Німеччиною і Росією"). Наша віра в щирість „українїстів" хай буде для них українським признанням за сміливість їхніх публіцистичних виступів. Та проте це не означає, що ми віримо в їхні політичні успіхи. І не будемо вірити, поки „українїсти" обмежуватимуть свої виступи лише до... гарної літератури. — Боже справді „гарною літературою" треба назвати їхню працю. Льогічно-політичний висновок з їхніх публіцистичних виступів і їхньої ізоляції в рідному громадянстві повинен бути: **створити політичну групу.** Тоді „гарна література", до якої сьогодні мусимо зараховувати публіцистику „українїстів", стане справжньою публіцистикою, себто родом письменства, що хоче мати політичний вплив і на власну прилюдну опінію, отже хоче створювати політичні ситуації.

„ҐРУНВАЛЬД ЧИ ПИЛАВЦІ?“

Ця, подібно як вище згадана книжка А. Боженського, публікація В. Бончковського появилася недавно. Бончковський зібрав частину своїх статтей, поміщених упродовж останніх двох років у тижневику „Польсько-Українські Бюлетин“, двотижневику „Мисль Польска“ і чвертьрічнику „Всхуд“ та видав їх окремою книжкою. Залишім на боці питання, чи поширювання певної означеної політичної програми при допомозі передруку не зовсім скоординованих статтей — це добрий шлях. Пригляньмося самій програмі В. Бончковського.

Він — польський імперіяліст, однак не фантаст. Він знає добре історію, польсько-українську і польсько-московську дійсність та недостачі характеру своїх земляків, щоб не розуміти, що між німецько-російськими жорнами польська рука надто слабка на імперіяльні мети. Його альтернатива: „Велика Польща або ніяка“ веде його льогічно до другої: „або Ґрунвальд або Пилавці“. Або Польща зуміє скупчити довкола себе політичні змагання народів Сходу, загрожених Москвою, а тоді дійде до найбільшої військово-політичної перемоги в історії Польщі, або вона цього не зуміє і тоді перед нею візія жахливої програної. В консеквенції Бончковський доходить до конкретного пляну польської велико-державної стратегії, яку між ін. признають майже всі „україністи“, — до „прометейського пляну“.

Зариси цього пляну приблизно такі: Полякам не слід обмежувати своєї національної творчости і звужувати своє політичне зацікавлення лише до польського національного стану посідання, на польському етнографічному просторі. Це довелоб до політичного мінімалізму, проти якого Бончковський рішуче виступає, називаючи його ендецьким. Та всеж, це не означає, що Польща повинна бажати собі територіяльних здобутків, або шукати за всяку ціну утопійної вгоди з великою Росією і Німеччиною. Вона повинна рішитися на політику великих метів, повинна змобілізувати довкола себе і стати осередком явних і скритих потенціяльних сил народів, загрожених разом з нею Росією і Німеччиною. В послідовному висновку вона повинна стати на чоло визвольних змагань народів, які хотять добутися зпід ярма Росії. Це саме той прометейський плян, який Бончковський називає теж „нетериторіяльним неоягайлонізмом“.

Він стане, на думку Бончковського, незвичайно офензивним польським імперіялізмом, який одночасно розвяже цілу низку практичних, важних для Польщі питань. Нпр. питання оборони її східних границь або справу призвного для неї запілля на випадок рішального її зудару з Німеччиною і т. п.

Ось обриси політики, неподібні до ендецької методики боротьби первісних народів, в якій рішальними категоріями був племінний звязок і бук, ось імперіяльні лінії, які мають дати польському народові віддих. Їх накреслили — на думку Б. — історичні дороговкази польсько-литовської, люблинської і гадяцької уній. Лише державно-політичні акти на їх зразок зможуть втягнути народи з нескристалізованою експансивною ідеєю, до яких Бончковський зараховує українців і білорусинів — в орбіту польського великодержавного розвитку.

Трудно відмовити аргументам Бончковського послідовности, оригінальности і навіть переконливої сили, поки він залишається на терені великих закордонних метів. Зате він, на нашу думку, залишається позаду з хвилиною, коли торкається буденних біжучих справ польської внутрішньої політики. Він не має якоїсь великої внутрішньо польської ідеї, яку можнаб назвати співмірною з закордонно-політичною, справді великою, прометейською. Правда, він доручає своїм землякам прокидати в собі ремінісценції з історичної доби Ягайлонів, яких прояви подібні до сьогоднішних вальоно-флямандських або швайцарських взаємин. Він надзвичайно сміливий, коли критикує апетити своїх земляків, які намагаються здисконтувати для особистих цілей відроджену польську державу, або коли бичує польську „чорну сотню“, яка є „зовнішнім оправданням перед світом для українського підземелля і його чинів“, та яку „може навіть хоронять усі антипольські міжнародні мафії, агентури, кліки, ставіскіяди і комінтерни“... Під цим оглядом він мабуть найвідважніший з усіх польських публіцистів. Та проте цього мало. Його внутрішньо-політичний висновок, що „полудневo-східні окраїни Річипосполитої повинні бути у спільному володінні польського й українського елементу, які мають розвиватися рівнобіжно і прогресивно“ треба вважати у реально-політичній площині — лише фразою. Це не плян, який давав би відповідь на питання: який має бути конкретний державно-політичний устрій Польщі, щоби міг стати не лише атракцією для „явних і скритих потенціяльних“ енергій народів, втягнених в орбіту прометеїзму, але й розвинутись у резервуар для сил українського і білоруського народу, потрібних для реалізації прометейського пляну. Адже Польща, як авангард визвольних і оборонних змагань народів, якім загрожує чи яких поневолює Москва, не може бути в незгоді у своїй внутрішній практиці з проповідуваним для зовнішніх цілей прометеїзмом. Тимчасом на питання, як погодити її імперіяльні лінії з її сьогоднішними націоналістичними, тотальними тенденціями — Бончковський не дає вдоволяючої відповіди. Сумніваємося, чи він серед українців найде визнавців тези „імперіяльної асиміляції“, на яку вони мусілиб погодитися сьогодні — в імя прометеїзму в майбутньому. З другого боку ясно, що українці й білорусини в Польщі, коли стали би, як цього хоче Бончковський, інтегральною частиною польської, (отже одноріодної національно) держави, затратилиб усякий змисл чи розуміння політичного прометеїзму і тоді перестали би бути вибуховою силою, так потрібною на випадок реалізації поділу Росії. Врешті їх земляки в Росії ледви чи повірили би тоді в прометейське післанництво Польщі. А в такому випадку зникне взагалі всякий сенс прометейського пляну як політичної доктрини, бо він викликуватиме враження доктрини на експорт.

Ось у цьому недотягненні, у цій недостачі внутрішньо-політичного пляну, що відповідав би великому, на імперіяльну мірку закроєному зовнішньо-політичному плянові, є ахіллева пята концепції Бончковського і — всіх „українністів“, як політичної школи. Вона ставить перед очі своїх земляків візію Великої Польщі в закордонно-політичних лініях, однак не має сміливости поставити подібну візію для внутрішнього польського вжитку. Правда, у попередній своїй книжці „У джерел величини й упадку“ — В. Бончковський казав про „культурно-господарське задовілля („досит“) українців у Польщі, що його далаб, реґулювала та контролювала держава. Але ця думка кинена теж тільки у дуже загальних рисах і не є політичним пляном. І такого політичного пляну — в „українністів“ нема.

В. К.

ПЕРЕД ПРИЗНАННЯМ ЯПОНІЄЮ УРЯДУ ГЕН. ФРАНКА.

Еспанського ґенерального консуля в Рата Кастіліо, який репрезентує неофіціяльно уряд ґен. Франка, візвали до віцеміністра закордонних справ Говінучі для обговорення справи офіціяльного признання уряду ґен. Франка.

ЯПОНЦІ ЗДОБУЛИ КАТІН.

Кореспондент Німецького Інформаційного Бюра зі Шангаю подає, що на південному крилі шангайського фронту японці здобули Катін, на північному крилі йдуть вперед, здобуваючи терен між Фушан і Чанчов.

ЧАНКАЙШЕК НЕ УСТУПАЄ.

У Нанкіні категорично здементовано, немов би Чанкайшек хотів уступити зі становища прем'єра.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.**

— **Українському робітництву до відома.** Митрополит Шептицький іменував капеляном українського робітництва о. Всеводода Дурбака. Першу інавґураційну Службу Божу в намірені українського робітництва відправить о. капелян у неділю, 21. ц. м. в год. 8. рано у церкві Преображення Господнього при вул. Краківській. Зорганізоване українське робітництво візьме масову участь у цьому богослуженні.

— **В честь митрополита Рутського.** З приводу празника св. Йосафата львівські ОО. Василіяни уладжують ювилейні торжества в честь великого Митрополита Йосифа Велямина Рутського ЧСВВ, якого 300-ліття смерти припадає цього року. Від 19. до 27. ц. м. в 6. год. Служба Божа з участю церковних брацтв і хору. В 6. год. веч. молебен, проповідь і Благальна Пісня. В навечеря празника 27. ц. м. в 5. год. попол. Всенощне (Литія), Молебен і проповідь. В неділю 28. ц. м. в 10. год. Архиєрейська Служба Божа і проповідь.

— **Літературна нагорода Українського Католицького Союзу.** Головна Рада Українського Католицького Союзу уфундувала — подібно, як попереднього, так і цього року — літературні нагороди в сумі 1.000 зол. Жюрі візьме під увагу тільки ті мистецькі літературні твори, видані в 1937. р., які вносять в українську літературу вартости позитивні з християнського і національного погляду. Скількість нагород устійнить жюрі. Членами жюрі для визначення згаданих нагород іменувала Головна Рада УКС: о. д-ра Г. Костельника (як голову), д-ра ред. М. Гнатишака, м-ра ред. П. Ісаєва, м-ра Ю. Редька і о. ред. П. Хомина. Одночасно Гол. Рада зазначує, що на найближчий (1938) рік поширить нагороди теж і на ідеольоґічно-світоглядові праці, що розробляють католицьку ідеольоґію та застосовують її до сучасних українських обставин. Вислід літературного конкурсу подасться до відома 10. II. 1938.

— **Українське Товариство в Німеччині** влаштовує в неділю, 21. ц. м. в салі вчительського дому (Берлін Ц 25, Александерплац 4) в 25-ліття смерти Миколи Лисенка святочні поминки. Після вступного слова проф. д-ра З. Кузелі про значіння Лисенка в українській музиці оперова співачка п. Іваницька-Синенька відспіває пісні Лисенка та інших українських композиторів. Початок год. 11.

— **Радіостація в Кошицях** надає кожної неділі богослуження із гр.-кат. церков на Українському Закарпатті, часто із гр.-кат. церкви у Пряшеві. В неділю, 21. ц. м. надають гр.-кат. богослуження з катедральної церкви в Ужгороді. Співає хор студентів теольоґії під управою о. Ст. Гладоника.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Клясової Льотерії впали такі виграші: 10.000 зол. на ч. 115692, 185360; 5.000 зол. на ч. 30844, 99830; 2.000 зол. на ч. 142173, 120360, 133674; 1.000 зол. на ч. 44243, 172757, 192530; 500 зол. на ч. 2753, 78911, 79364, 89069, 107855, 125779; 400 зол. на ч. 89351, 93789, 103052, 114138, 117961, 179032, 187933; 250 зол. на ч. 83792, 120555, 129280, 144545, 154653, 156515, 190717.

— **Вибори до львівської Палати Адвокатів.** Дня 27. ц. м. відбудуться загальні збори адвокатів львівської палати від год. 4. пополудні в салі польського „Сокола“. Мають вибрати 6 членів адвокатської ради, 5 членів дисциплінарного суду і 2 членів головної адвокатської ради на місце вильосованих.

— **Громадянська полагода справи.** В останньому числі „Нового Часу“ з 20. ц. м. находимо таку заяву: „У числах 43, 44, 45 „Комаря“ поміщено карикатурні рисунки й сатиричні вірші, спрямовані проти ред. Івана Кедрина. По докладнім перегляді тих карикатур і сатир виявляється, що вони переходять межі, дозволені суспільною карикатурою і сатирою, та, на жаль, нарушують честь і національну гідність зачепленого громадянина. Тому закиди, піднесені в „Комарі“ проти ВП. ред. І. Кедрина, оцим відкликуємо та перепрошуємо за мимовільно нанесену йому прикрість. — **В-о „Комаря“.**

— **Новий костел.** В Жеребках Шляхотських пов. Скалат відбулося посвячення новопобудованого римо-католицького костела.

— **Усувають українських каменичних дозорців.** Багатьом українських дозорцям у Львові виповіли власники камениць, поляки, працю з днем 1. грудня ц. р. Це болючий удар для наших людей, що в зимі знайдуться без праці і засобів до життя. Наші компетентні чинники повинні занятися тою справою, що є новим етапом протиукраїнської акції польських шовіністичних кол. Слід зазначити, що вшехполяки ведуть невпербірчиву кампанію проти українських дозорців, зорганізованих у Львові в товаристві „Сила“.

— **Львівська хроніка.** Арештували шістьох польських студентів, що бльокували на вулицях Л. Сапіги і Городецькій жидівські крамниці, не впускаючи до них християнської публики. — Інкасентів львівської електрівні, Р... пака і Дутку засудили на 10 місяців вязниці за те, що присвоїли собі гроші та сфінґували грабіжницький напад. — До мешкання Влад. Ляндесберґа вломилися злодії і вкрали 200 зол. готівкою та вісім флящок вина. — На

личаківському двірці паровіз підчас маневрування поштовхнув робітника Стефана Мацу, якого в грізному стані відставили до шпиталю. — Хані Штайгер вирвав якийсь грабіжник на вул. Полтвяній ручну торбинку з готівкою 20 зол. і втік. — На вул. Сикстуській якийсь злодійчук вирвав Марії Денека торбинку з грішми.

— **Краєва хроніка.** У Дрогобичі засуджено на 3 роки вязниці кафляра Якова Томашевського, що вбив свою жінку, закидуючи їй зраду. — До шпиталю в Тернополі привезли робітника цукроварні „Поділля" в Березовиці Великій, який в необережности упав до кітла і важко попарився. Той робітник помер. Також іншого робітника тієї цукроварні Льва Гайду, який підчас праці попарився, теж привезли на лікування до шпиталю.

— **Не приняли відзначення.** Як повідомляє польська преса, відзначені золотим хрестом заслуги б. посол Ян Станьчик, голова клюбу міських радних ППС. в Кракові і редактор „Роботнічої Ґазети" в Катовицях, Вацлав Словік не приняли тих відзначень.

— **Незвичайна пригода** стрінула реемігранта з Америки, Яна Радка, який вернувся з Америки і привіз із собою поважну суму 15.000 долярів. Він лишив в Америці жінку, з якою умовився, що як знайде щось відповідне в Польщі, то дасть їй знати, щоби приїхала до краю. Одначе знайти щось відповідне йому не вдалося. Нараз зголосився до нього якийсь незнайомий і сказав, що жінка зраджує його в Америці. Обурений Радек спалив усі свої гроші, кажучи: ні мені, ні тобі! Незабаром приїхала жінка Радка і ціла справа виявилася. Показалось, що чоловік, який повідомив Радка про зраду жінки, їхав разом із нею і залицявся до неї. Стрінувшись з відмовою, очорнив її перед чоловіком. Довідавшись, що чоловік спалив гроші, жінка розхорувалась.

— **Турнір Альохін — Еве.** Шаховий світ пережив нову сензацію у звязку з турніром між Альохіном та Еве. Голяндський шаховий мистець виказав поправу форми і виграв 17-у партію, підсуваючись на один пункт до Альохіна. Зате 18-а партія скінчилася знову ремісово. Стан турніру після того: д-р Альохін має 10, д-р Еве 8 пунктів.

— **Льорд Сесіль лавреатом Нобля.** Мирову нагороду Нобля признано льордові Робертові Сесіль, голові Союзу товариств приятелів Ліги Народів.

— **Син післав батька по смерть.** „Піонірська Правда" подає як примір клясового освідомлення 14-літнього хлопця Віталія Абратіяна, який підозріваючи свого батька в протиреволюційній діяльности, заденунціював його в ГПУ і в суді зложив проти нього некорисні зізнання. Остаточно батька засудили на смерть і розстріляли, а хлопця в нагороду за його донос і зізнання примістили в одній кращій школі в Москві та позволили йому провести один сезон у зимовій санаторії.

— **Коли почнеться світова війна?** Мадярська преса подає пророцтва мадярської ворожки Бориски Зібіґер, яка придбала собі славу своїм віщуванням, що часто здійснюються. Вона каже, що в травні 1938. р. вибухне европейська війна. Буде це спершу війна між кількома державами, але поширюючись постійно, переступить кордони Европи і в 1939. р. переміниться у світову війну. Війна треватиме до 1942. р. Наслідком її буде загальна переміна світа під політичним, суспільним та ідейним оглядом. Особливо великі зміни настануть в Італії та Росії. У війні возьме участь очевидно й Німеччина, одначе вийде з неї сильно розчарована і не осягне сподіваних користей.

— **Населення Злучених Держав Північної Америки** в дні 1. липня ц. р. виносило 129,257.000 мешканців. У порівнанні з минулими роками населення зросло на 0.5 проц.

— **Важне для Пань Дому.** Неоцінимну книжку з приписами д-ра А. Еткера п. н. „Добра господиня пече сама" можна дістати у всіх кольоніяльних крамницях, книгарнях та у заступників Фірми Еткер. Ціна знижена 30 сотиків. Книжечка є неоцінена, бо дає багато приписів на печиво і ін.

Спортові новинки.

Україна — Чорні II. Боксерський метч за мистецтво Б-класи обох цих дружин відбудеться в неділю у спортовій залі при вул. Яблоновських. Початок метчу в год 7.30 вечором. Ціни білетів дешеві. Україна виступить до цих змагань, як напевно буде намагатися виграти, в найсильнішім складі.

Замкнули грище Лехії. ВҐ і Д ЛОЗПН-у мав на закінчення сезону чимало роботи, а саме мусів замкнути грище Лехії, на якому всі дружини О. Л. почувалися непевні. Грище замкнули за авантури підчас метчу Чорні — Лехія. Сам метч, який дав вислід 1:1 хоч мав бути 3:1 для Чорних, уневажнили. Також деяких змагунів Лехії і Чорних рішили покарати

—o—

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: „ЦЕЙ І ТОЙ", комедія на 3. дії Ст. Кеджинського.

Кеджинський зручний польський комедієписець, що вміє використати досвіди французької легкої комедії; він уміє вязати інтригу і трагічним для дієвих осіб конфліктам надавати гумор іроніста. Молодий талановитий композитор оженився з донькою багатого промисловця. Промисловець відмовив дочці її півміліонового віна і дочка мусіла піти на злидні — з великого міста до маленького містечка, де її чоловік з ласки її кревняка дістав посаду в цукроварні. Директор цукроварні це колишній суперник композитора; він „стягнув" його до свого підприємства не втративши надії, що відібе йому жінку разом з її майном, бо ввесь час має зі собою родину молодої нещасливої жертви „мезаліянсу". Автор показує нам конфлікт молодої жінки засудженої на сіре провінціяльне життя, як вона бється між давнім почуванням і бажанням змінити своє життя. Ми бачимо, як найбільше захоплення музикою (що грала головну ролю в її виборі чоловіка) і привязання до чесної людини не вистачають молодій гарній жінці, що звикла до вигод і товариства.

Вся ця історія ускладнена ще кількома іншими інтригами, які що хвилини оживляють дію новими несподіванками; трагічні сцени перемішані з комічними і поправді не беремо занадто поважно поважної проблеми кохання, подружжя і чести, що лягли в основу песи. Автор у погоні за зручною композицією песи затратив необхідну повагу, хочби і в комедії, у відношенні до таких справ, як конфлікт між мистецькою працею і матеріяльними обставинами. Те, що чуємо про мистецтво, може робити враження тільки на дрібноміщанську авдиторію.

Головну ролю відограла з великим талантом, щирістю і темпераментом Анквіч-Шийковська; дуже добрі були Шиманський, Леліва, Венцковський, Пашковська та Збежовська. Шиндлер зовсім не виглядав на артиста і не залишав найменшої ілюзії глядачеві щодо всіх тих прикмет, завдяки яким умів захопити дві молоді жінки.

м. р.

На допомогу студентству.

Виказ дальших жертв на допомогу українському студентству, зложених від дня 3. до 7. листопада ц. р.

Краєвий Комітет Допомоги Українському Студентству у Львові подає до відома, що на конта Комітету у Пром-Банку (ч. 140) і Центробанку (ч. 18060) надійшли від 3. до 7. листопада ц. р. такі жертви на допомогу українському студентству в зол.: д-р Е. Дурдело, Львів 10, Келін Степан, Радомишль 2, Лотоцький Володимир, Соколів 5, Волошин Теодозій, Кельце 3; Михалевський Іван, Коломия 2; д-р Г. Чвартацький, Любінь Великий 3; о. Петро Коцюбинський, Трибухівці 5; д-р В. Целевдвір, Люблин 3; І. Лобай, Сокільники 1; Кишакевич Марія, Рипів 1; Белей Іван, Сянік 5; Районова Молочарня Калуш 20; о. Лев Воробкевич 5; Володимир Чубатий, Тернопіль 2; Сотник Григор 2; Я. Вишнівська, Стрий 2; М-р Середяк Евстахій, Мединичі 2; о. Гуглевич Данило, Бережани 5; Аптика Білинського, Бережани 4; Український Кооперативний Банк Рогатин 10; о. Гаврик Іван, Рогатин 5; д-р Д. Кидрачук, Ланьцут 10; д-р Стадник Іван, Ловтин 5; д-р Герасимів Богдан, Волехів 10; Кувіль Степан, Побужани 2; д-р Ванів Микола, Буськ 5; проф. д-р Кордуба Мирон, Варшава 20; д-р Борисевич Роман, Горлиці 2; Томик Бронислав, Чернитин 8; м-р Осідач Микола, Балигород 5; Ґураль Гринь, Підгайчики 1; д-р Чубатий Микола, Львів 10; Добрянський С., Краків 2; радн. Строншцький Михайло, Тернопіль 5; Віра Петро, Тертаків 15; інж. Пашкевич Юрій, Сосновець 5; Ковальчук Микола, Тернопіль 2; Остапчук Василь, Кривеньке 2; о. Тимків Іван, Батичі 2; Український Кооперативний Банк Калуш 25; Барвя Михайло, Роля 5; Омелян Гординський, адвокат Солотвина 2; Ліськевич Дмитро, Станиславів 2; Назаревич Омелян, Яворів 2; Скаб Теодор 2; Аліх Марія, Гарта 2; Українбанк Броди 5; дир. Левицький, Броди 5; Павлюк Григор, Львів 1; І. К., Варшава 5; Салюк Григор, Львів 2.50; інж. Кінді 5; Районова Молочарня Жовква 20; д-р М. Волошин, Львів 10; „Дністер" Львів 50; дир. Колтунюк, Львів 2; Ломчина Василій, Львів 1; д-р Коржинський Степан, Львів 5; Мозіль Володимир, Тернопіль 1; о. Мохнацький Степан, Теребовля 5; Ґудз Василь, Перемишль 5; Чох Микола, Коломия 2; Косак Михайло, Голинь 4; м-р Костишин Антін, Львів 2; Взаїмна Поміч, кред. коопер. Львів 50; дир. Ковалисько Антін, Львів 5; Попель Карло, Галич 1; Карачевський Климентій, адвокат Городок 2, д-р Филипчак Борис, Краків 5; Конютинський Михайло, Самбір 2; Марцинович Микола, Хоростків 5; Зятик Осип, Золочів 5; Олесницький Григор, адвокат Золочів 20; Филипчак Іван, Самбір 1; радн. Туркевич Іван, Самбір 2; проф. Волинський Волод., Самбір 5; Стефанович Ольга, Самбір 5; Ропіцький Володимир, Перемишль 5; Лазарів Василь, Самбір 2; о. митр. Ваврик Олекса, Львів 5; д-р Рижій Іван, Бібрка 5; Вандурович Гриць, Гребенів 1; Шерстило Ірина, Львів 5; Шумило-Кульчицький Іван, Левандівка 1; о. Кульчицький Діонізій, Монастирок 1.50; Мисик Іван, Золочів 5; Залазрій Густ, Чехи п. Заболотні 10; Філія „Просвіти" Мостиська 3.94; Федевич Тимотей, Чернево 5; Мацьків Іван, Нижів Дол. 1.50; о. Гоцький Бронислав, Передільниця 2; Куцкевич Василь, Тарнавка 5; о. Сереит Теодор, Воля Велика 2; Марія Панейківна, Львів 5; Каролина Панейкова, Львів 5; дир. Кобат Петро, Нежухів 2; інж. Муссаковський Юліян, Дрогобич 10; Карпінський Юліян, Гаї Нижні 1; Олійник Петро, Львів 3; Голояд Мирон, Львів 3; Сидорова Теодора, Львів 1; Іжицький Омелян 2.50; Чума Ярослав, Львів 2; О. І. Онинович 10; інж. Я. Цмура, Львів 1; Горницький, Львів 2.50; д-р Савчак Юлій, Львів 5; д-р Чаплінський Лев 5; В. Калинович 5; С. Український, Львів 1; д-р Денис Лукіянович 1.50. — Разом **607.94 зол.** — Усім жертводавцям Комітет складає щиру подяку.

—o—

Нові книжки й журнали.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE, dwutygodnik. Warszawa 1937. R. XI. Nr. 3.

Театри.

Великий Театр:

Субота 20. XI. год. 7.30 веч. „Свати".
Неділя 21. XI. год. 12. впол. „В святоіванську ніч" казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 7.30 веч. „Свати".

Театр Ріжнородностей:

Субота 20. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той"
Неділя 21. XI. год. 3,30 попол. „Жабонька"; год. 7.30 веч. „Цей і той".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БРОДИ:
20. XI. Вій.
21. XI Довбуш.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА:
22. XI. Княжна чардаша.
23. XI. Під кураторією.
24. XI. Орленя.
25. XI. Ніч під Івана Купала.
26. XI. Довбуш.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ЦОРОХНИК:
19. XI Маруся Богуславка.
20. XI. Жайворонок.
21. XI. Гимн нужди.
22 XI Ніч під Івана Купала.
23 XI. Гейша.

Вистави в Синяві і Лежайську в дальшому з причин від нас незалежних. Пошукуємо тенорів.

Український Національний Хор Дмитра Котка.

19. XI. Катовиці (Міський Театр).
20. XI. Королівська Ґута.
21. XI. Королівська Ґута (сали графа Редена).

КІНА.

АПОЛЬО: „Елегантний світ" муз. комедія із Верн. Бакстером.
АТЛЯНТИК: „Галька" з участю Зан. дрівської-Турської та Л. Кепури.
ВАНДА: „Прощання", „Ординат Міхоровський".
ҐРАЖИНА: „Ти, що в Гострій світиш Брамі".
ЕВРОПА: „Король і хористка".
КАСІНО: „Коли цвітуть бози".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дикі стежки", „Все жінчина правда" (Лілі Понс).
МЕТРО: „Ромео і Джулієта" з Нормою Ширер.
МІРАЖ: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МУЗА: „Ружа" на осн. Жеромського.
ПАКС: „Палата у Фляндрії" з Мартою Еґерт.
ПАЛЯС: „Йошівара".
РАЙ: „Аллагів город" із Марл. Дітріх у природних барвах.
РІЯЛЬТО: „Зустрінемось у Парижі".
СВІТ: „Марія Стюарт" і додатки.
СТИЛЕВЕ: „На хмародері" та ревія.
ТОН: „У сітях розвідки".
УТІХА: „Руки зашили" і рев'я.
ХИМЕРА: „Втеча до щастя" з Марг. Салівен.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Румунська Рівієра".

ЗАКОРДОННЄ РАДІО.

Субота, 20. листопада 1937.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 20.10 Дута орх., 21.00 „Ворог музики" оп. Жене, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 18.30 Циг. музика; ВІДЕНЬ 19.25, 20.00 Симф. концерт, 20.35, 21.00 Вес. вечір, 22.20 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика, 20.00, 21.00 Штравсівський концерт, КОШИЦІ 14.00 Вістки із Закарпаття, 18.00 В. Желтвай: Учитель і внука, 18.30 Концерт циг. музики, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.40, 22.00 Скрипка, ПРАГА 17.55 18.00 Концерт сучасної музики, 20.05, 21.00 Галевий концерт фільг. орх., РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 21.30, 22.00, 23.00 „Мреля" оп. Гунода, РИМ 21.00, 22.00, 23.00 „Мефістофель" оп. Аріго Бойто.

Неділя, 21. листопада 1937.

БЕРЛІН 12.00 Музика, 19.25 Квінтет, 20.00, 21.00 Вок.-муз. концерт; БЕРОМІНСТЕР 19.00, 20.00 „Валькірія" оп. Вагнера; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 17.00 Віол., 19.20 Спів, 21.40, 22.00 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.40 Камер. музика, 19.35 Віол., 20.05, 21.00 У країні оперетки, орх., хор, сол.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Гарзі мельодії, 19.10 Форт., гітара, спів, 20.00 Ліст-Брамс, орх., скр., 21.30 Симфонія г-моль Шуберта; КОШИЦІ 9.00 Богослуження з гр.-кат. церкви, хор богословів, 18.00 Репортаж з краєв. архіву в Ужгороді, 18.20 Грендка-Донський декламує, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Андрій Шеніє" оп. Джордано; ПРАГА 14.35, 15.00 „Русалка" оп. Сметани, 17.50, 18.00 Вок.-інстр. концерт; РАДІО ПАРІ 18.15, 19.00 Симф. концерт, 20.15, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. музика; РИМ 17.00, 18.00, 19.00 Симф. концерт, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Розр. музика; ФРАНКФУРТ 20.00, 21.00 „Нічліг у Гренаді" оп. Крайцера.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 20. листопада 1937.

6.15—8.00 Раннішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Грає Е. Цімбалюк, скрипка, в гр. пл., 12.03 Екзотична музика з пл.; Полудневий денник, Кольоніяльний день, 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „Місячним проміням", 16.15 Шлеські мельодії та танки, 16.50, 18.35, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Артур Гроттгер — біограф. опов., 17.15 Два фортепіяни, 17.50 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Нар. пісні, мішаний хор, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Гості із Познаня. „Ст. Жеромський" авд. 20.00 Нар. капеля, 20.45 Веч. денник, 21.00 Концерт солістів: сопран, скрипка, баритон, форт., 21.45 Газова атака, 22.00 Орхестра, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з плит.

Неділя, 21. листопада 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.05 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хліб, газетка, Поєння коров, Бородін: „У степах Середущої Азії" гр. пл., Поступ клясифікації ґрунтів, 9.30—10.30 Богослуження, опісля музика з гр. пл., 10.30 Морська базиліка в Гдині, гутірка, хор, орхестра, 11.00 Увертюри з гр. пл., 11.30 Репортаж (з життя, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симф. поранок, орх., скрипка, 13.00 Мистецький і безсмертний килим, 13.10 Фрагмент із „Обітованої Землі" Ст. Реймонта, 13.30 Музика орх., два форт.; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл., Як збільшити видатність наших садів, Що треба знати про імпортовані яйці, 15.45 Для дітей: Оповідання, Музика з пл.; 16.05 Твори Рубінштайна: Форт., віол.; 16.45 Аниця та життя; 17.00 „Пів чорної по-львівськи: вальоч. орх., Щепко й Тонько, ревелерс, Евгенія Ласовська пісеньки; у перерві в год. 17.55 Хвилина бюра студій; 19.00 Сарнецький „Над Рейном" комедія,

„MANUFACTURA" поручає **на зиму 1937-8** наймодніші матеріяли на мужеські та жіночі одяги.
під упр. О. Стефановича
ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

Славна трійка Суперів PHILIPS-А
4—38, 6—38 і 7—38, що веде перед в цьому сезоні. — Приступна для кожного, завдяки догідній ратальній системі Philips-а. — Демонстрація і авторизована продажа у фірмі
3—5 **Фото-Електрокабель, вул. Коперника ч. 10, тел. 214-21.**

Позір! Єдині українські шоферські курси інж. Ярослава Білинського
Проваджені українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всестороннє знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — **Інформації і вписи щодня.** —
Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ВОВН І ВОЛІЧОК В НАЙМОДНІШИХ КРАСКАХ І НАЙЛІПШІМ ҐАТУНКУ поручає
НОВОВІДКРИТИЙ ФАБРИЧНИЙ СКЛАД ФІРМИ
BRAUN WOLL — Бєльсько У ЛЬВОВІ, ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 11 А.
Безплатна наука ручних робіт.

19.35 Воєнські вечерниці; 20.00 Віольончеля форт.; 20.35 Десятиліття акад. корпорації; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.00 Спорт; 21.15 Французький кабарет; 22.00 Концерт орх., сопран; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танкова музика з пл., у перерві Спортові вістки.

БІРЖА.

Львів, 19. листопада 1937

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·75, 56·50, 3 інв. 1 ем 71·75, серія 84·00 3 поз. інв. 2 ем 71·00, серія 82·75, 5 конверс. 62·50, 4 пр дол. 39·38, 39·70, 4 консол. 59·38

Тенденція сильніша.

Папери.

Банк Польський 108·00 Цукор 33·00, Вугіль 24·50, 24·75, Лільпоп 53·50, Моджеїв 9·75, Островець 48·75, Стараховичі 30·75, Габербуш 42·00.

ЦІНИ „МЯСЛОСОЮЗУ":

Львів, 19. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·20 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак.	3·20 зол.
молоко	19—20 сот.
яйця (копа)	5·40—5·50 зол

Тенденція на масло вдержана, на молоко вишкова, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Замісць жалібних квітів на могилу пок. Марії Домбчевської зложили пп. Творидли 10 зол. на допомогу студіюючій молоді в касі „Пром. Банку".

На Рідну Школу зложив Гриць Дуткевич 1.— зол., на зимову поміч українським безробітним зложив о. Петро Часс, Крукеничі, зі збірки, зол. 5.23.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

„СИНЯ ПТИЦЯ". Потрібний від 1. XII. добрий співак-тенор. Гажа 150 зол. місячно. Równe — Wołyń, ul. Ułańska 7, Szubinow.

ШУКАЮ здібних агента до продажі рільничого знаряддя. Інформацій уділяє К. Богдан, Броди, Смільно 28. На письмену відповідь долучити поштову марку. 2107 2—3

МЕШКАННЯ

СВ. СОФІЇ 7 — чотирокімнатне, повнокомфортове мешкання від 1. грудня до винайму. Ближчі інформації дасть сторож. 2128 1-1

ТРИКІМНАТНЕ, повнокомфортове сонячне мешкання в новім домі до винайму, вул. Жижинська 14. 2127 1-1

ТРИКІМНАТНЕ мешкання, в центрі міста, комфорт зараз до винайму. Відомість: „Сільський Господар", Руська 20, тел. 230-53. 2106 2—3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШОФЕР механік на всі механічні поїзди, право їзди маю від 1927 р. шукає заняття. Листи до „Діла" під „28 літ кавалір". 2111 2—3

КУПНО - ПРОДАЖ

МЕБЛІ всілякого роду, догідні умовини „МЕБЛЬОСКЛАД", Казимирівська 25. 2120 1—1

МАШИНИ до писання „Мерцедес" українсько-польські, „Корона" подорожні, до шиття „Зінгера" жіночі і кравецькі оказійно продає М. Осичка, Подлевського 2. 2129 1—1

ЖАРІВКИ від 5—25 ват 70 сотиків. Голосник детекторовий 5.— зол. Лямпа двополумінна 6 зол. Лямпа кухонна 2.— зол. „Централя Жарівок", Ринок 21. 1991 3—4

ГОДИННИКИ Omega, Tissot, Cyma, дешево поручає Фірма Л. Роззажевський, Львів, Академічна 2, готель Жоржа. 1962 7—7

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні виправи, шведські примуси, приладдя, Ренчнер, Легіонів 37. 2003 9-15

ДВОПОВЕРХОВА камениця, нова наріжна, город, вільне від податків, ул. Гроховська. Дохід 8.100, ціна 80.000, позичка М. К. О. 45.000, вклад 35.000, продає Торговельна Агенція Мушака, Янівська 72, тел. 244-17. 2089 4—4

ЄДИНЕ джерело, де розвідатись можна про добре купно камяниці, віллі, дому з городом, парцелі — це українська **„Трансакція"** Львів, Длугоша 1, ріг Миколая. 2104 2—4

РАЙТУЗИ вовняні 2.90, гетрові 4.90, піжами фланелеві 3.50 та все на зиму для дитини поручає „Світ Дитини", Сикстуська 2. 2039 а 3—?

ФЛЯНЕЛЕВІ ПІЖАМИ в пасн у 12 ґатунках, жіночі і мужеські 8.90—13.80. Вибагливі мужеські бонжурки 9.80—16.80, плащі ранні 13.80—16.80. Фабрика білля „Астра", Сикстуська 2. 2040 3—5

НАУКА

ТАНЦІВ вчить старших мистець Ірвт Брись, Баторія 28. 2098 3—3

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ЛІКАР ожениться з пристійною інтелігентною панною з відповідним приданим. Зголошення: Львів, гол. пошта, посте-рест. Виказникові лег. 1988. 1—2

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає информацій, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 26—30

У прозорій ґаляреті
Риба виграє в прикметі
Як зужиєш господине

Заступники: Вольфрам і Розенкранц Львів, Пілсудського 11. Оригінальні вироби д-ра Еткера як порошок будиневий ванілевий або чоколядовий, порошок до печення „Бакін", мелена желятина і зміцнений ваніліновий цукор дістанете тепер також в українських опакуваннях.

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортен тепер **Бема 12 а. тел. 224-81.** 1959 11-30

НА ШЛЮБИ, забави, випозичає убрання візитові, смокінгові, фракові. Ціни низькі. Коллонтая 10. Тел. 215-37. 2028 5—10

РОБІТНЯ артистично-бронзівнича виконує всякі церковні речі, як монстранції, чаші, павуки і т. п. Відзолочує теж чаші та всяке інше. Фединський Степан, Львів, Вірменська ч. 25 (в реальності „Зорі"). 1927 1—12

ОГОЛОШЕННЯ.

МІСЬКЕ ЗАСТАВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
ВІДДІЛ МІСЬКОЇ КОМУНАЛЬНОЇ КАСИ ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ
на підставі дозволу Міської Управи в кор. стол. м. Львові з дня 15. жовтня 1937 до ЛВ. II/1. — 3284/37 влаштовує
В ДНЯХ 6, 7, 9 і 10. ГРУДНЯ 1937 Р.
від год. 9. до 13 (1) і від 16 (4) до години 19 (7 вечір) у власнім льокалі при вул. Валовій ч. 9. II. п.
ЛІЦИТАЦІЙНУ ПРОДАЖУ ЗАСТАВІВ

Продаватимуть невикуплені предмети зі золота, срібла, самоцвіти, заставлені а оплачені тільки по день 31. грудня 1936 і означені: Серія VII. від ч. 69865 до ч. 100.000 і Серія VIII від ч. 1 до ч. 4.930 та непродані або відложені на попередніх ліцитаціях: Серія V від ч. 1 до 100.000, Серія VI від ч. 1 до 100.000 і Серія VII від ч. 1 до ч. 69864 тим, що найбільше дадуть.

Повторена ліцитація по думці і на умовинах § 33 регуляміну відбудеться після закінчення ліцитування всіх заставів в днях 9. і 10. грудня 1937 року.

У Львові, 9. листопада 1937.

ОРТОПЕДИЧНЕ ВЗУТТЯ на болючі ноги
Лев Новосад. Львів, вул. Словацького ч. 6.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.